

CareerGateTestK.17[®]
Τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού
προσαρμοσμένο στην ελληνική πραγματικότητα

Προσωπική έκθεση
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛ

Η αναζήτηση και διασφάλιση του επαγγελματικού μέλλοντος των παιδιών μας αποτελεί αναμφίβολα κορυφαίο πρόβλημα της εποχής. Για το σκοπό αυτό, παρέχουμε στους μαθητές μας το CareerGateTestK.17, Internet,Plus,2014 επαγγελματικού προσανατολισμού, με τη μορφή της προσωπικής έκθεσης που κρατάτε στα χέρια σας.

Το **C.G.T. K.17, I.Plus 2014** είναι ένα σύγχρονο, δοκιμασμένο, επιστημονικά ορθό και εύχρηστο τεστ σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, που μπορεί να βοηθήσει πρακτικά και άμεσα τους νέους, με τη συνδρομή των συμβούλων καριέρας, των εκπαιδευτικών και των γονέων, ώστε να πάρουν την πιο κρίσιμη απόφαση της ζωής τους, αυτή που αφορά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Πρόκειται για ένα σταθμισμένο και προσαρμοσμένο στην Ελληνική πραγματικότητα αυτοματοποιημένο τεστ, που διερευνά διάφορες πτυχές της προσωπικότητας, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα του κάθε ατόμου και προσδιορίζει τα επαγγέλματα και τις σπουδές που του ταιριάζουν. Παράλληλα, καταγράφει τις διασυνδέσεις τους με το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και επισημαίνει ποια από τα επαγγέλματα αυτά έχουν θετικές ή περιορισμένες προοπτικές στην αγορά εργασίας για τα επόμενα δέκα περίπου χρόνια.

Το τεστ βασίζεται σε πολυετείς έρευνες πανεπιστημιακής ερευνητικής ομάδας που αφορούν τα επαγγέλματα, το εκπαιδευτικό σύστημα, την αγορά εργασίας και τις προοπτικές της, σε συνδυασμό με ψυχομετρικά δεδομένα και διεθνή τεστ ενδιαφερόντων και προσωπικότητας.

Η εξαστομικευμένη έκθεση του C.G.T. K.17, I.Plus 2014, το ατομικό αυτό «*Βιβλίο της ζωής*», η ακτινογραφία της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων των νέων συμπολιτών μας, αποτελεί μια σοβαρή και αξιόπιστη πυξίδα επιλογών που μπορεί να τους βοηθήσει να πάρουν τις σωστές αποφάσεις και να οικοδομήσουν κατάλληλα το μέλλον τους. Επειδή ***το μέλλον ανήκει σε όσους το προετοιμάζουν***, θεωρούμε υποχρέωσή μας να συμβάλουμε σ' αυτή τη μεγάλη απόφαση ζωής των παιδιών μας.

Μαζί με τις καλύτερες ευχές μας για μια ζωή δημιουργική και ευτυχισμένη.

Η επιστημονική ομάδα
του CareerGateTest& της Employ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	4
2. Τι είναι το C.G.T. K.17, I.Plus 2014.....	4
3. Βαθμός ειδικότητας των απαντήσεων	6
4. Διασπορά της προσωπικότητας καταμετρημένη στους έξι ψυχολογικούς τύπους του Holland	7
5. Περιγραφή των έξι τύπων προσωπικότητας του Holland.....	7
6. Κλίμακες αυτοεικόνας και αποφασιστικότητας	10
7. Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων, όπως κατανέμονται στις δεκαεπτά ομάδες επαγγελμάτων της ταξινόμησης K.17	11
8. Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων, όπως κατανέμονται στις έξι επικρατέστερες ομάδες-υποομάδες της ταξινόμησης K.17.....	14
9. Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων σε 33 επαγγέλματα Ανώτερης-Ανώτατης Εκπαίδευσης (Α.Ε.)	15
10. Επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική καριέρας.....	18
11. Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	19
12. Ο ρόλος των γονέων.....	21
13. Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος	23
14. Οι 17 κατηγορίες επαγγελμάτων και οι προοπτικές τους	24
15. Ο χρυσός κανόνας για την επιλογή σπουδών, επαγγελμάτων, σταδιοδρομίας.....	36
16. Επίλογος.....	41

Το CareerGateTest K.17, Internet, Plus στηρίζεται στις πολυετείς έρευνες του καθηγητή Θεόδωρου Κατσάνεβα MA (Warwick) Ph.D (LSE) και της επιστημονικής του ομάδας. Η παρούσα εξατομικευμένη προσωπική έκθεση δεν περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, αφού πρόκειται για τεστ επαγγελματικών κλίσεων, που από τη φύση τους δεν μπορεί να αξιοποιηθούν για οποιονδήποτε λόγο από τρίτους. Από την επιστημονική ομάδα του τεστ τηρείται αυστηρά το απόρρητο των σχετικών αρχείων, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν, εκτός από αποκλειστικά ερευνητικούς σκοπούς.

Δ/νση : Βερανζέρου 31, Αθήνα 10432, τηλ.: 210-5222847-2105228000

Website: www.careergatetest.com - email: center@careergatetest.com

Copyright © Θόδ.Κατσάνεβας, καθηγητής Παν/μιου Πειραιώς, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.

Για λειτουργική Υποστήριξη επίσης μπορείτε να καλέσετε και στην Employ στα τηλ. 211 7706766 | 2310 230545

1 Εισαγωγή

Η προσωπική έκθεση του Career Gate Test K.17 I.Plus 2014, που έχει μπροστά σου, είναι η ακτινογραφία του χαρακτήρα, της προσωπικότητας και κυρίως των επαγγελματικών σου κλίσεων, προτιμήσεων και ενδιαφερόντων, σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσες στο ερωτηματολόγιο του τεστ. Τα συμπεράσματά της θα πρέπει να τα συζητήσεις με τους συμβούλους σταδιοδρομίας, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και κυρίως με τον εαυτό σου. Θα σε βοηθήσουν να μάθεις καλύτερα ποιος είσαι, τι θέλεις και τι μπορείς να κάνεις. Να αποκτήσεις αυτογνωσία, το αναγκαίο «*γνώθι σαυτόν*». Να βρεις ποιες σπουδές και ποια επαγγέλματα σου ταιριάζουν. Να προετοιμαστείς έγκαιρα για την επαγγελματική σου διαδρομή. Να σχεδιάσεις και να επανασχεδιάσεις σωστά το επαγγελματικό σου ταξίδι στο μέλλον, διότι το μέλλον δεν φτιάχνεται μόνο του αν δεν κάνεις κάτι κι εσύ γι' αυτό. Μην ξεχνάς ότι επιλέγοντας σπουδές και επάγγελμα επιλέγεις ουσιαστικά συγκεκριμένο τρόπο ζωής. Αυτό που πρέπει να προσέξεις ιδιαίτερα είναι τα επαγγέλματα που σου ταιριάζουν και έπειτα να τα συνδυάσεις με τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές επιλογές. Εξάλλου, η δομή του εκπαιδευτικού μας συστήματος σου δίνει πλήθος επιλογών.

2 Τι είναι το Career Gate Test K.17 I.Plus 2014

Το Career Gate Test K.17 I.Plus 2014, είναι ένα σύγχρονο, αυτοματοποιημένο τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού που διεκπεραιώνεται με εύκολο και φιλικό τρόπο μέσω ερωτηματολογίου σε υπολογιστή. Το λογισμικό του συστήματος εκδίδει αυτόματα μια προσωπική έκθεση για κάθε χρήστη ξεχωριστά, με τη μορφή καθαίσθητου μικρού βιβλίου σε σχήμα A4, που περιέχει έγχρωμα ιστογράμματα, πίνακες και συνοδευτικά κείμενα.

Με το τεστ διερευνώνται η προσωπικότητα, οι κλίσεις, τα ενδιαφέροντα ενός ατόμου και προσδιορίζονται οι σπουδές και τα επαγγέλματα που του ταιριάζουν. Καταγράφονται οι διασυνδέσεις τους με το εκπαιδευτικό σύστημα και επισημαίνονται ποια από τα επαγγέλματα αυτά έχουν θετικές ή περιορισμένες προοπτικές στην ελληνική, κυπριακή και διεθνή αγορά εργασίας καθώς και οι πιθανές διέξοδοί τους σε άλλα επαγγέλματα ή εξειδικεύσεις.

Επίσης, χαρτογραφείται η προσωπικότητα του κάθε ατόμου, όπως κατανέμεται αναλογικά στους έξι τύπους προσωπικότητας του John Holland (πρακτικός, ερευνητικός, καλλιτεχνικός, κοινωνικός, επιχειρηματικός, οργανωτικός-συμβατικός)¹, ενώ παράλληλα εξετάζονται τα επίπεδα αυτοεικόνας, αποφασιστικότητας, συνέπειας και μεθοδικότητας που χαρακτηρίζουν. Στο τεστ εμπεριέχεται αυτοματοποιημένος έλεγχος ειλικρίνειας που αποκλείει τη δυνατότητα να εκδοθούν αναξίопιστα συμπεράσματα που δεν προκύπτουν από την πραγματική βούληση του χρήστη.

Η καρδιά του τεστ είναι η διασπορά των προσωπικών ενδιαφερόντων και κλίσεων κάθε ατόμου σε δεκαεπτά μεγάλες ομάδες και υποομάδες της «ταξινόμησης K.17», στις οποίες υπάγονται επαγγέλματα της ανώτερης, ανώτατης ή μεταπτυχιακής εκπαίδευσης (Α.Ε.) Η ομαδοποίηση-ταξινόμηση των επαγγελμάτων (ταξινόμηση K) και η όλη μεθοδολογία έχει σταθμιστεί και δοκιμαστεί με επιτυχία στην πράξη για πολλά έτη. Το τεστ έχει καταρτιστεί με βάση οικονομικά, ψυχομετρικά και εκπαιδευτικά δεδομένα, στηρίζεται σε πολυετείς πρωτογενείς έρευνες², καθώς και σε αναγνωρισμένες διεθνείς θεωρίες συμβουλευτικής-επαγγελματικού προσανατολισμού και ειδικότερα σε αυτή του John Holland. Έχει σταθμιστεί σε 15.000 άτομα, κυρίως μαθητές Λυκείου στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Ο συντελεστής αξιοπιστίας επαναληπτικής μέτρησης για τη διασπορά

¹ Σχετικά με τη θεωρία του Holland και τους έξι τύπους προσωπικότητας, βλ. κεφ. 5.

² Η έρευνα για τα επαγγέλματα και την ταξινόμηση K, στηρίζεται σε μια σειρά πρωτογενών μελετών και δημοσιεύσεων του Θ. Κατσονέβα και των επιστημονικών συνεργατών του, όπως μεταξύ άλλων οι ακόλουθες: (1989). "Unemployment, demand for skilled labour and vocational training in the regional labour market of Greece", Ministry of Labour, Manpower Employment Organization. (1991, 1993, 1996, 1998, 2002, 2004). "Οικονομική της εργασίας και εργασιακές σχέσεις", Πειραιός, Σταμούλης. (1997). "Προοπτικές της αγοράς εργασίας και ανάγκες σε νέες ειδικότητες στην Αττική για την επόμενη πενταετία 1998-2002", Πανεπιστήμιο Πειραιώς και ΟΑΕΔ. (1998). "Επαγγέλματα του μέλλοντος" Αθήνα, Παπαζήσης. (2001). "Έρευνα για τις προοπτικές απασχόλησης στην αγορά εργασίας και τον προσδιορισμό της ζήτησης ειδικοτήτων στις 13 περιφέρειες της χώρας", Πανεπιστήμιο Πειραιώς και ΟΑΕΔ. (2001). "Σπουδές και απασχόληση", Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ως επιστημονικός υπεύθυνος). (2003). "Οδηγός επαγγελμάτων", Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ως επιστημονικός υπεύθυνος). (2005). "Εισροές και εκροές σπουδαστών και αποφοίτων των ΑΕΙ-ΑΤΕΙ στην Ελλάδα", Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (σε συνεργασία με Ηλία Λιβανό). (2004). "Ψυχομετρικά δεδομένα" Αθήνα (σε συνεργασία με Τάνια Καθρουλάκη). (2008). The computerized Career Gate Test K.17 (in Tzichritzis, Ed. 2008). Studies in computation intelligence. Berlin/Heidelberg. (2002, 2004, 2007). "Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος και επαγγελματικός προσανατολισμός" Πατάκης. (2009). Ο χρυσός κανόνας για τις επιλογές σταδιοδρομίας. Σύγχρονος επαγγελματικός προσανατολισμός. Πατάκης.

της προσωπικότητας στους έξι τύπους του Holland βρέθηκε να είναι 91. Ο συντελεστής αξιοπιστίας επαναληπτικής μέτρησης για τη διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων με βάση την ταξινόμηση K-17 βρέθηκε να είναι 92. Η εγκυρότητα του τεστ ελέγχθηκε μετά από 177 επαναλαμβανόμενες παρατηρήσεις (test-retest) με εξαιρετικά αποτελέσματα.

Τα επαγγέλματα που περιέχονται στο τεστ, η ομαδοποίηση και η ονοματολογία τους, προέρχονται από πολυσχιδή διερεύνηση και αντιπροσωπεύουν την πραγματική εικόνα της σύγχρονης ελληνικής αγοράς εργασίας καθώς και του αντίστοιχου εκπαιδευτικού συστήματος ενώ γίνεται αναφορά και στη διεθνή πραγματικότητα. Πρόκειται για επαγγέλματα που συνδέονται άμεσα και πρακτικά με τη σύγχρονη καθημερινή εργασιακή και εκπαιδευτική πραγματικότητα της Ελλάδας και η παρουσία τους στο τεστ δεν έγινε ύστερα από απλή μετάφραση αντίστοιχων διεθνών δεδομένων.

Η ανανεωμένη και εκσυγχρονισμένη έκδοση 10B/357,I-Plus, εμπεριέχει νέα στοιχεία και δεδομένα, ενώ στηρίζεται σε πλέον σύγχρονο λογισμικό. Το τεστ διανέμεται στην Ελλάδα από διάφορους φορείς, στην Κύπρο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και σε άλλες χώρες στην αγγλική και την αραβική γλώσσα.

Οι 17 Επαγγελματικές Ομάδες και οι Υποομάδες τους³ **«Ταξινόμηση K.17»**

1. Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Μεταλλεία, Γεωλογία, Δάση
2. Κατασκευές, Μηχανολογία, Σιδηρουργία, Ξυλουργία, Υαλουργία, Κλωστοϋφαντουργία, Ένδυση, Υπόδηση
3. Χημεία, Ενέργεια, Φάρμακα, Τρόφιμα, Ποτά
4. Πληροφορική, Τηλεπικοινωνίες
 - 4.1 Λογισμικό (Software)
 - 4.2 Υλισμικό (Hardware)
5. Οικονομία, Τράπεζες Διοίκηση
6. Εμπόριο, Δημόσιες σχέσεις
7. Νομικά επαγγέλματα
8. Μεταφορές, Ναυτιλία
9. Τουρισμός
10. Αθλητισμός
11. Ενημέρωση και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
12. Καλές, Εφαρμοσμένες και Γραφικές Τέχνες
13. Υγεία, Πρόνοια
 - 13.1 Υγεία
 - 13.2 Πρόνοια
14. Εκπαίδευση, Θεωρητικές Επιστήμες
 - 14.1 Παιδαγωγικά, Φιλολογία, Ξένες γλώσσες
 - 14.2 Ιστορία, Αρχαιολογία, Εθνογραφία, Γεωγραφία
 - 14.3 Κοινωνιολογία, Διεθνολογία, Πολιτικές Επιστήμες
15. Φυσικομαθηματικές Επιστήμες
16. Στρατιωτικά και Αστυνομικά Επαγγέλματα
17. Εκκλησιαστικά Επαγγέλματα – Λειτουργήματα

³ Αναλυτική περιγραφή των δεκαεπτά επαγγελματικών κατηγοριών της ταξινόμησης K. 17 παρέχεται στην ιστοσελίδα www.careergatetest.com.

3 Βαθμός ειλικρίνειας των απαντήσεων

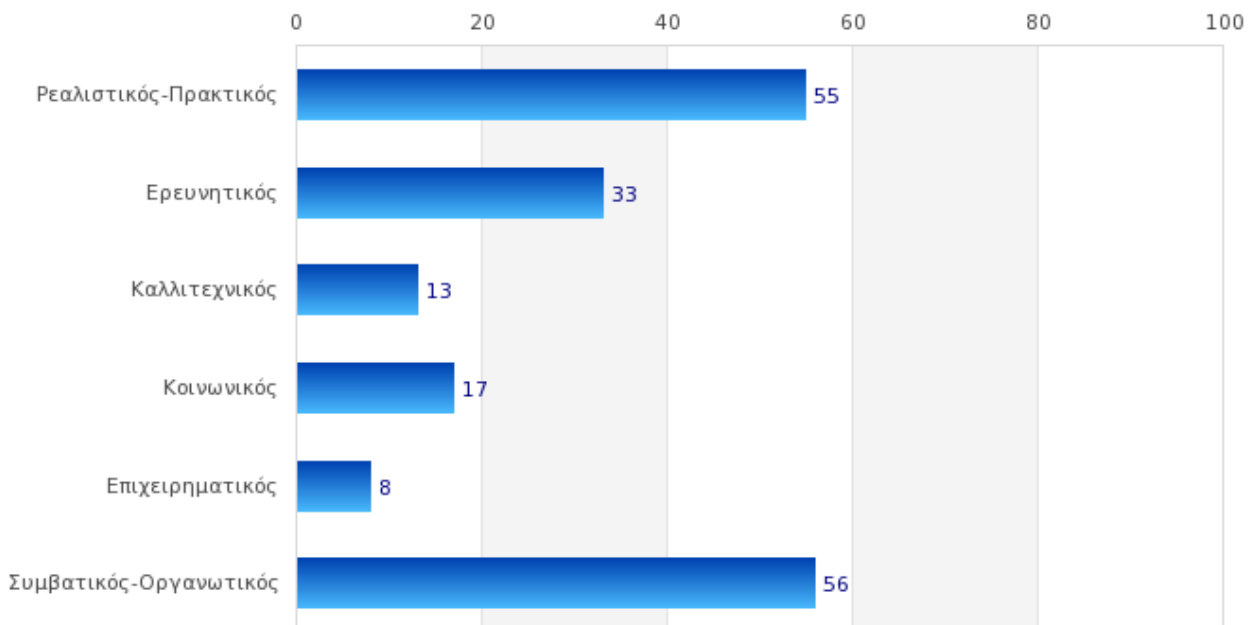
Το λογισμικό του C.G.T. K.17I.Plus2014, ελέγχει αυτόματα την ειλικρίνεια των απαντήσεών σου στο ερωτηματολόγιο, εξετάζοντας τη συνέπεια και τη σοβαρότητά τους. Αν ο βαθμός ειλικρίνειας είναι κάτω από ορισμένα επιτρεπτά όρια, το λογισμικό του τεστ δεν εκδίδει αποτελέσματα. **Σύμφωνα με τον αυτόματο αυτό έλεγχο, ο βαθμός ειλικρίνειας των δικών σου απαντήσεων, ανέρχεται σε 71%, ποσοστό που βρίσκεται σε ικανοποιητικά όρια.**

4 Διασπορά της προσωπικότητας όπως κατανέμεται στους έξι ψυχολογικούς τύπους του Holland

Βασικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης κοινωνίας είναι ότι αποτελείται από διαφορετικούς τύπους ατόμων που έχουν πολλές ομοιότητες αλλά και διαφορές στην εμφάνιση, τη χροιά της φωνής, το χαρακτήρα, τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες, τα ταλέντα. Κάθε άνθρωπος διακρίνεται για ορισμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, που λείπουν από κάποιον άλλο και το αντίθετο. *Όπως δεν υπάρχουν δύο τύποι όμοιων δακτυλικών αποτυπωμάτων, έτσι και κάθε άνθρωπος έχει τη δική του ξεχωριστή προσωπικότητα. Δεν είναι όλοι γεννημένοι για τα ίδια πράγματα⁴ όσο και αν παρόμοιες εργασίες μπορούν να εκτελεστούν από διάφορα άτομα.*

Η διεθνής επιστημονική βιβλιογραφία του κλάδου έχει εμπλουτιστεί με αρκετές θεωρίες που επιχειρούν να συνδυάσουν επιμέρους προσωπικότητες, προτιμήσεις, κλίσεις, ενδιαφέροντα, ταλέντα, ικανότητες και δεξιότητες ανθρώπων με διάφορα επαγγέλματα. Ο *πρακτικός, ο ερευνητικός, ο καλλιτεχνικός, ο κοινωνικός, ο επιχειρηματικός και ο συμβατικός*, είναι οι έξι τύποι ανθρώπινης προσωπικότητας, όπως έχουν καταγραφεί από την πλέον διαδεδομένη και αποδεκτή διεθνώς θεωρία του JohnHolland.⁵ Οι έξι αυτοί τύποι, συνδέονται και περιβάλλονται από αντίστοιχα και ομώνυμα εργασιακά περιβάλλοντα.

Ιστόγραμμα 1
Διασπορά της προσωπικότητας στους έξι τύπους του Holland

⁴ «Ου πάντες προς ταύτα πεφύκασιν», Αίσωπος.

⁵ Σχετικά με την περιώνυμη θεωρία του JohnHolland, βλ. μεταξύ άλλων, Holland, J. (1959). *A theory of vocational choice*. *Journal of Counseling Psychology*, τ.6, σσ.35-45. Holland, J. (1973). *Making vocational choices: A theory of career*. PrenticeHall. Holland, J. (1992). *Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments*. *Psychological Assessment Resources*. Κάντας, Α. (2004). *Ψυχολογική διάγνωση των επαγγελματικών ενδιαφερόντων, κλίσεων και ικανοτήτων στο σιλλογικό τόμο με επιμέλεια Κασσωτάκη, Μ. (2004). Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός. Τυπωθήτω. Κατσάνεβας, Θ. (2002, 2004, 2007). Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Πατάκης, κεφ.28. Επίσης, βλ. και ιστοσελίδες: www.careerkey.org, www.careergatest.com, www.keirsv.com, www.eric.ed.gov, www.self-directedsearch.com, www.career.vt.edu, www.pharmahorizons.com, www.careertypes.com, www.careerplanner.com, www.jobstar.org, www.springerlink.com.*

5 Περιγραφή των έξι τύπων προσωπικότητας του Holland

Πρακτικός-Ρεαλιστικός (Realistic)

Τα άτομα αυτής της κατηγορίας, είναι πρακτικοί και ρεαλιστές, εσωστρεφείς, απόλυτοι και δογματικοί, εύρωστοι και επίμονοι, ενώ στις ενέργειές τους είναι αποτελεσματικοί, μεθοδικοί, προσγειωμένοι και συνήθως ευθείς και ειλικρινείς. Διαθέτουν τεχνικές, μηχανολογικές, και χειρωνακτικές ικανότητες, χειρίζονται με επιδεξιότητα εργαλεία, μηχανικά συστήματα και ηλεκτρονικό εξοπλισμό και συνήθως στρέφονται σε τεχνικά, τεχνολογικά, μηχανολογικά και κατασκευαστικά επαγγέλματα. Στο εργασιακό περιβάλλον τούς κατευθύνονται σε εργασίες πρακτικές, τεχνικές και συχνά υπαίθριες, με άμεσα ορατό αποτέλεσμα, καθώς και στην ανάπτυξη παραδοσιακών αξιών που έχουν σχέση με την εξουσία και τις οικονομικές απολαβές. Επαγγέλματα που ταιριάζουν με τον ίδιο τύπο είναι, μεταξύ άλλων, ο πολιτικός μηχανικός, ο μηχανολόγος-μηχανικός, ο χημικός-μηχανικός, ο γεωλόγος, ο μηχανικός μεταλλείων, ο γεωπόνος, ο ιχθυολόγος, ο δασολόγος, ο ηλεκτρονικός-πληροφορικός υλισμικού κλπ.

Ερευνητικός (Investigative)

Στον ερευνητικό τύπο κατατάσσονται άτομα με ευρηματική, ανήσυχη, δημιουργική και κριτική σκέψη, με ιδιαίτερη κλίση στις επιστήμες και την έρευνα. Είναι χαρακτήρες ανεξάρτητοι, πολυσύνθετοι και διανοούμενοι, ευρηματικοί, παρατηρητικοί, ως και ιδιόρρυθμοι. Διαθέτουν αναλυτικές και συνθετικές ικανότητες ενώ διακατέχονται από ριζοσπαστική, κριτική και επικριτική διάθεση, είναι εσωστρεφείς, μάλλον απαισιόδοξοι, επιφυλακτικοί και μετρίοφρονες. Στο εργασιακό περιβάλλον τούς συνδέονται με δραστηριότητες που συνεπάγονται τη συστηματική και καινοτόμο έρευνα, την κατανόηση και τον έλεγχο των φυσικών, βιολογικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φαινομένων.

Επαγγελματική Συνάφεια: θα μπορούσε να διαχωριστεί σε δύο υποτύπους:

- τον ερευνητικό/θετικό τύπο**, με ιδιαίτερες προτιμήσεις και δεξιότητες προς τα μαθηματικά, τη φυσικοχημεία, την τεχνολογία και τα συναφή επαγγέλματα και
- τον γραμματικό/θεωρητικό/φιλολογικό τύπο**, με ροπή προς τις γλωσσικές και γραμματικές δεξιότητες, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και τα αντίστοιχα επαγγέλματα και θέσεις εργασίας.

Καλλιτεχνικός (Artistic)

Οι καλλιτεχνικοί τύποι είναι πολύπλοκοι χαρακτήρες, ευαίσθητοι, στίθασοι και αφηρημένοι, χωρίς τάξη, δυσπροσάρμοστοι και συναισθηματικοί. Είναι εκδηλωτικοί, παρορμητικοί και ευφάνταστοι, συχνά αναποτελεσματικοί, αλλά και αυθεντικοί, ιδεαλιστές και ρομαντικοί. Προσανατολίζονται σε ελεύθερες, αφηρημένες και μη συστηματικές δραστηριότητες και προφανώς ενδιαφέρονται και κλίνουν προς τα καλλιτεχνικά επαγγέλματα. Στο εργασιακό περιβάλλον εμφανίζονται ως αντικομφορμιστές και ανεξάρτητους χαρακτήρες.

Επαγγελματική Συνάφεια: Η ιδιαίτερη κλίση, το φυσικό ταλέντο του καθενός προς κάποια τέχνη, προς τη μουσική, τη ζωγραφική, το χορό, το θέατρο κι άλλες, αποτελούν κύριο συστατικό του τύπου αυτού που είναι πρωταρχικής σημασίας για μια αξιοπρεπή καριέρα στη δύσβατη, όσο και ενδιαφέρουσα διαδρομή των καλλιτεχνικών επαγγελμάτων.

Κοινωνικός (Social)

Όσοι υπάγονται στον κοινωνικό τύπο, είναι κατά κύριο λόγο φιλικόι, συνεργάσιμοι, ευγενείς, εξωστρεφείς, ευχάριστοι, θερμοί και ζωντανόι χαρακτήρες, συνήθως υπομονετικοί, αλληλεγγυοι, εξυπηρετικοί και συγκαταβατικοί. Αναπτύσσουν καλές σχέσεις με τρίτους, διαθέτουν πειθώ, παρέχουν τη συνδρομή τους σε όσους τη χρειάζονται και εμπλέκονται σε δραστηριότητες που συνεπάγονται τις δημόσιες σχέσεις, την επικοινωνία, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση, τη θεραπεία, την αλληλεγγύη και την πρόνοια. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τούς οδηγεί στο να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης και συνεργασίας.

Επαγγελματική Συνάφεια:θα μπορούσαν να διαχωριστούν σε δύο υποτύπους:

α) **τους κοινωνικούς/εξωστρεφείς**, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από δεξιότητες δημοσίων σχέσεων, ικανότητες πωλήσεων και προσωπικής ανέλιξης, η κοινωνικότητά τους δηλαδή συνδυάζεται με σκοπούς, στόχους και προσωπικές φιλοδοξίες. Συναφή επαγγέλματα είναι του στελέχους δημοσίων σχέσεων, του πωλητή, του δημοσιογράφου

β) **τους κοινωνικούς/αλληλεγγυοι**, οι οποίοι χαρακτηρίζονται περισσότερο από «αλληλεγγυα κοινωνικότητα», από ιδεαλισμό, συναισθηματισμό, γενναιοδωρία, ανθρωπισμό ή ακόμη και αυτοθυσία και ταιριάζουν περισσότερο σε επαγγέλματα εκπαίδευσης, πρόνοιας, υγείας, περίθαλψης, ανθρωπίνης συνεργασίας και αλληλεγγύης γενικότερα.

Επιχειρηματικός (Enterprising)

Στον επιχειρηματικό τύπο υπάγονται άτομα που διαθέτουν ηγετικές ικανότητες, άνθρωποι που είναι φιλόδοξοι, κυριαρχικοί, ενεργητικοί, ανταγωνιστικοί, κοινωνικοί, αισιόδοξοι, αποφασιστικοί και δημιουργικοί. Επιπλέον, μπορεί να χαρακτηριστούν ως επίμονοι, απόλυτοι, ανήσυχοι, δραστήριοι, εξωστρεφείς, ενθουσιώδεις, ριψοκίνδυνοι, επινοητικοί, δυναμικοί, γενναίοι, αλλά και συχνά εγωκεντρικοί, επιθετικοί και αυταρχικοί. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τούς οδηγεί στην ανάπτυξη επιχειρημάτων αλλά και μεθόδων πειθούς και χειραγώγησης τρίτων, ενώ θεωρούν τους εαυτούς τους δημοφιλείς, και γεμάτους αυτοπεποίθηση. Συχνά κρίνουν τον κόσμο απλουστευμένα και συμβατικά, με βάση το κοινωνικό κύρος και την εξουσία.

Επαγγελματική Συνάφεια:Είναι προφανές ότι οι επιχειρηματικοί τύποι ταιριάζουν με διευθυντικές και ηγετικές θέσεις και επαγγέλματα, που έχουν οικονομική διάσταση, επιχειρηματικότητα και δυνατότητες ιεραρχικής ανέλιξης.

Συμβατικός-Οργανωτικός (Conventional)

Οι συμβατικοί τύποι αποδέχονται τον καθιερωμένο τρόπο ζωής, τις αποδεκτές αξίες της κοινωνίας και την υφιστάμενη ιεραρχία εξουσίας, είναι αφοσιωμένοι, ευσυνείδητοι με ανεπτυγμένο ιδιαίτερα το αίσθημα της οικονομίας. Είναι επιμελείς, ευπροσάρμοστοι, πειθαρχημένοι, προσεκτικοί, τακτικοί, πρακτικοί, ακριβείς, ψύχραιμοι, συνεργάσιμοι, αξιόπιστοι, συχνά δογματικοί και εσωστρεφείς, ευσυνείδητοι, μεθοδικοί και οργανωτικοί. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας, προσανατολίζονται σε δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από τάξη, ακρίβεια και μεθοδικότητα. Το υπερκείμενο εργασιακό περιβάλλον τούς οδηγεί σε καθιερωμένες επαναλαμβανόμενες εργασίες που απαιτούν πειθαρχία, υπολογιστικές, λογιστικές, υπαλληλικές και επιχειρηματικές ικανότητες.

Επαγγελματική Συνάφεια:Ταιριάζουν με επαγγέλματα όπως του στρατιωτικού, του αστυνομικού, του δημόσιου ή διπλωματικού υπαλλήλου, το στέλεχος επιχειρήσεων, ο βιβλιοθηκονόμος, ο συμβολαιογράφος, ο λογιστής κλπ.

6 Κλίμακες αυτοεικόνας και αποφασιστικότητας

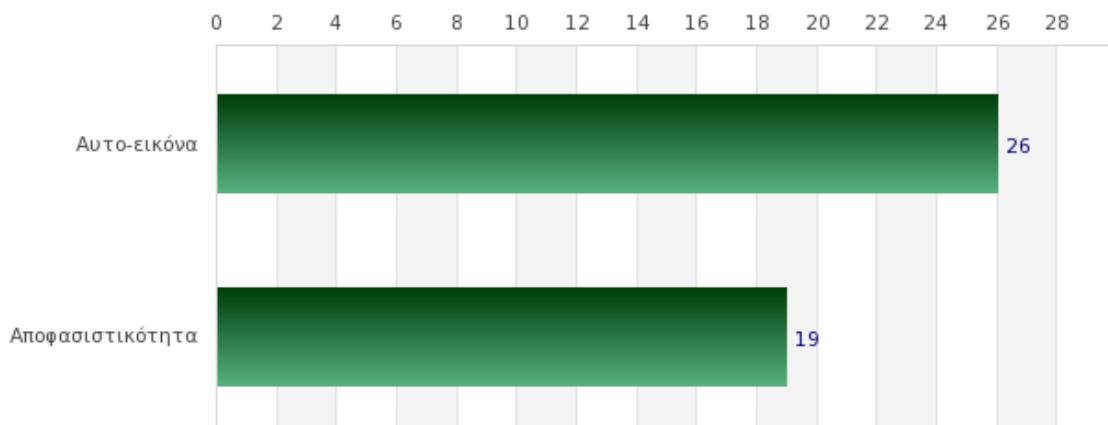
Αυτοεικόνα

Με τις ξεχωριστές ερωτήσεις του «CareerGateTest Προσωπικότητας 1», αξιολογείται ο βαθμός αυτοεικόνας, που αποτελεί ειδικό παράγοντα της προσωπικότητας, ο οποίος ενδιαφέρει την εργασιακή συμπεριφορά ενός ατόμου και τις επαγγελματικές του επιλογές. Πολύ υψηλή ή πολύ χαμηλή κλίμακα αυτοεικόνας συνήθως αποτελεί μάλλον αρνητική κατάσταση. Γενικότερα, η πλέον ορθολογική συμπεριφορά θεωρείται αυτή που βρίσκεται στο μέσο και λίγο προς τα επάνω της ως άνω κλίμακας. Ο βαθμός αυτοεικόνας σου, όπως προέκυψε από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο, εμφανίζεται πιο κάτω στο ιστόγραμμα 2.

Αποφασιστικότητα, συνέπεια, μεθοδικότητα

Με τις ξεχωριστές ερωτήσεις του «CareerGateTest Προσωπικότητας 2», αξιολογείται το επίπεδο αποφασιστικότητας, συνέπειας, μεθοδικότητας και ως ένα βαθμό των ηγετικών ικανοτήτων. Υψηλός δείκτης αποφασιστικότητας, αποτελεί ένδειξη ηγετικών ικανοτήτων, γεγονός που αποτελεί ένα θετικό κριτήριο καταλληλότητας για επαγγέλματα που προϋποθέτουν παρόμοια δεδομένα προσωπικότητας. Παρ' όλα αυτά, υψηλοί δείκτες αποφασιστικότητας, αν και αποτελούν ένα πρόκριμα, δεν προδικάζουν βεβαιότητα επαγγελματικής επιτυχίας, αφού χρειάζεται να συνεκτιμηθούν και άλλοι παράγοντες. Άτομα με υψηλή αποφασιστικότητα και αυτοεικόνα, είναι πιθανό να διαθέτουν χαμηλό δείκτη συναισθηματικής νοημοσύνης, με συνέπεια η υψηλή αυτοεικόνα και αποφασιστικότητα να έχουν περιορισμένες επιπτώσεις στην καριέρα τους. Όμως, η συναισθηματική νοημοσύνη⁶ και σταθερότητα, αποτελούν παράγοντες της προσωπικότητας που επιδέχονται βελτίωση.

Ιστόγραμμα 2 Βαθμός αυτοεικόνας και βαθμός αποφασιστικότητας

⁶ Η ύπαρξη ενός γενικού δείκτη νοημοσύνης έχει αμφισβητηθεί από πολλούς μελετητές, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι δεν υφίσταται ένας τέτοιος γενικός δείκτης ή εφόσον γίνει αποδεκτή η σχετική ύπαρξή του, δεν είναι δυνατό να μετρηθεί με επάρκεια. Αντίθετα είναι γενικότερα αποδεκτό, ότι κάθε άνθρωπος διαθέτει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό επιμέρους ικανότητες και δεξιότητες, γλωσσικές, αριθμητικές, χωροσυντηλητικές κλπ. Για τη συναισθηματική νοημοσύνη βλ. Γκόλμαν, Ντ.(1995). Η συναισθηματική νοημοσύνη. Ελληνικά Γράμματα και του ιδίου (2000). Η συναισθηματική νοημοσύνη στο χώρο της εργασίας. Ελληνικά Γράμματα. Επίσης, βλ.: Bradbery, T., Greaves, J. (2006). Συναισθηματική νοημοσύνη. Εκδόσεις Κριτική. Επίσης: <https://www.talentsmart.com/> και www.equibook.com. Η φράση «νοημοσύνη της καρδιάς» έχει αναφερθεί πρώτα στο αριστολογικό δοκίμιο του Σαίξπηρ, «Ο Μικρός Πρίγκιπας», το οποίο κυκλοφορεί σε διάφορες εκδόσεις.

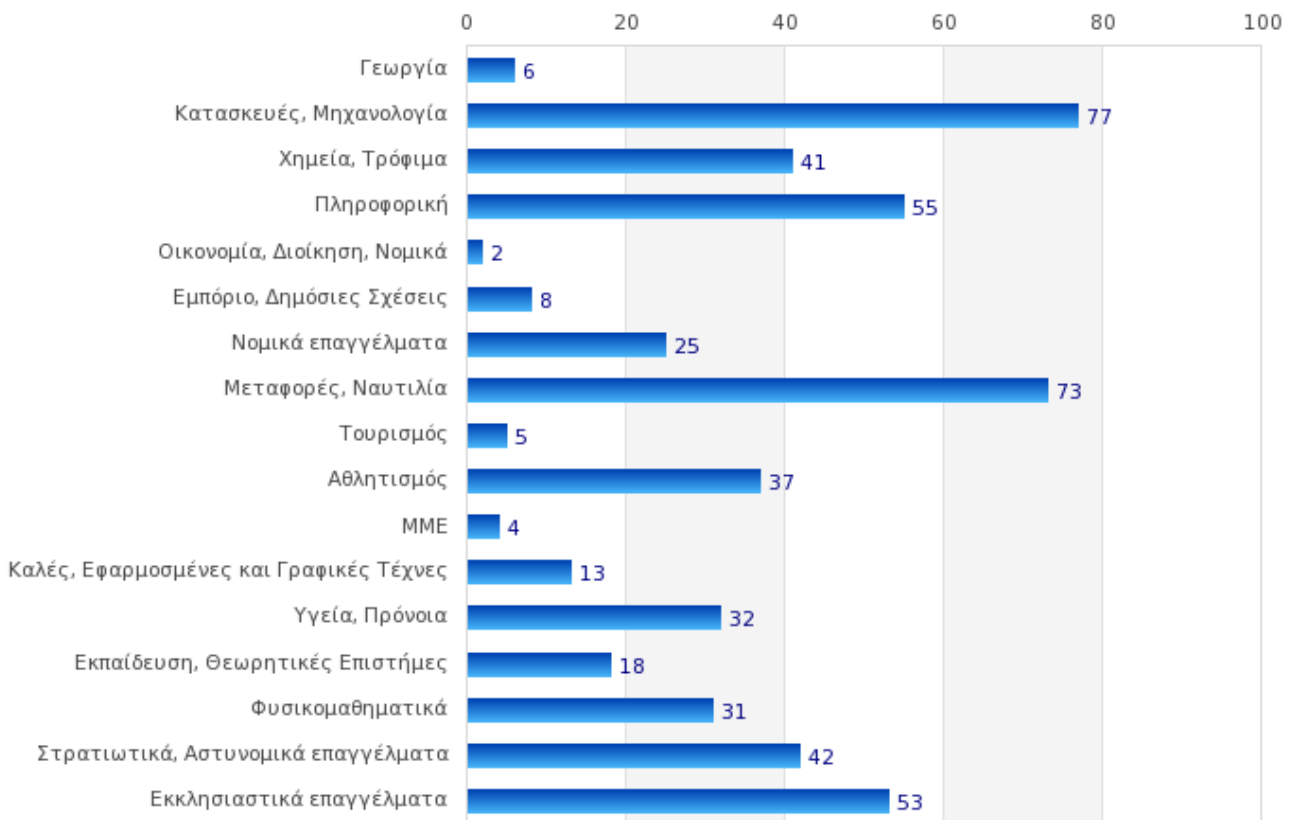
7 Διασπορά προσωπικότητας και επαγγελματικών κλίσεων, όπως κατανέμονται στις δεκαεπτά ομάδες επαγγελμάτων της ταξινόμησης Κ.17

Στο σημείο αυτό, το CareerGateTestK.17, Plus καταλήγει στο κρίσιμο ζήτημα του βαθμού ταύτισης της προσωπικότητας, των ενδιαφερόντων, των κλίσεων, των προτιμήσεων με ομάδες επαγγελμάτων και επιμέρους επαγγέλματα. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθείται από το συγκεκριμένο τεστ, για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται η σύγχρονη, σταθμισμένη και δοκιμασμένη στην πράξη «ταξινόμηση Κ.17», η οποία ομαδοποιεί τα επαγγέλματα σε 17 μεγάλες ομάδες και υποομάδες επαγγελμάτων (βλ. Πίνακας 1) με βάση οικονομικά, ψυχομετρικά και εκπαιδευτικά δεδομένα.

Στο ιστόγραμμα που εμφανίζεται πιο κάτω, απεικονίζονται οι επαγγελματικές σου κλίσεις, προτιμήσεις και ενδιαφέροντα, σε σχέση με τις δεκαεπτά γενικές ομάδες επαγγελμάτων της «ταξινόμησης Κ.17», σύμφωνα με τις απαντήσεις σου στο ερωτηματολόγιο, αφού αξιολογήθηκαν ως αξιόπιστες από τον αυτόματο έλεγχο ειλικρίνειας.

Ιστόγραμμα 3

Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων στις δεκαεπτά ομάδες επαγγελμάτων της ταξινόμησης Κ.17

Όπως φαίνεται στο παραπάνω ιστόγραμμα, η προσωπικότητα, οι κλίσεις και οι προτιμήσεις σου έχουν ισχυρότερη ταύτιση με τις ομάδες εκείνες των επαγγελμάτων που εμφανίζουν μεγαλύτερη στήλη, σε αντίθεση με τις ομάδες εκείνες με μικρότερο. Άτομα με πολυδιάστατη προσωπικότητα και πολλαπλά ενδιαφέροντα και κλίσεις, εμφανίζουν ιστόγραμμα με μεγαλύτερες στήλες για πολλές ομάδες επαγγελμάτων, ενώ το αντίστροφο ισχύει σε άτομα με λίγα ή περιορισμένα ενδιαφέροντα και κλίσεις.

Πίνακας 1
Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων στις δεκαεπτά ομάδες επαγγελματών της ταξινόμησης Κ.17 σε φθίνουσα σειρά

A/A	Κατηγορία	Ποσοστό (%)
1	Γεωργία	6
2	Κατασκευές, Μηχανολογία	77
3	Χημεία, Τρόφιμα	41
4	Πληροφορική	55
5	Οικονομία, Διοίκηση, Νομικά	2
6	Εμπόριο, Δημόσιες Σχέσεις	8
7	Νομικά επαγγέλματα	25
8	Μεταφορές, Ναυτιλία	73
9	Τουρισμός	5
10	Αθλητισμός	37
11	ΜΜΕ	4
12	Καλές, Εφαρμοσμένες και Γραφικές Τέχνες	13
13	Υγεία, Πρόνοια	32
14	Εκπαίδευση, Θεωρητικές Επιστήμες	18
15	Φυσικομαθηματικά	31
16	Στρατιωτικά, Αστυνομικά επαγγέλματα	42
17	Εκκλησιαστικά επαγγέλματα	53

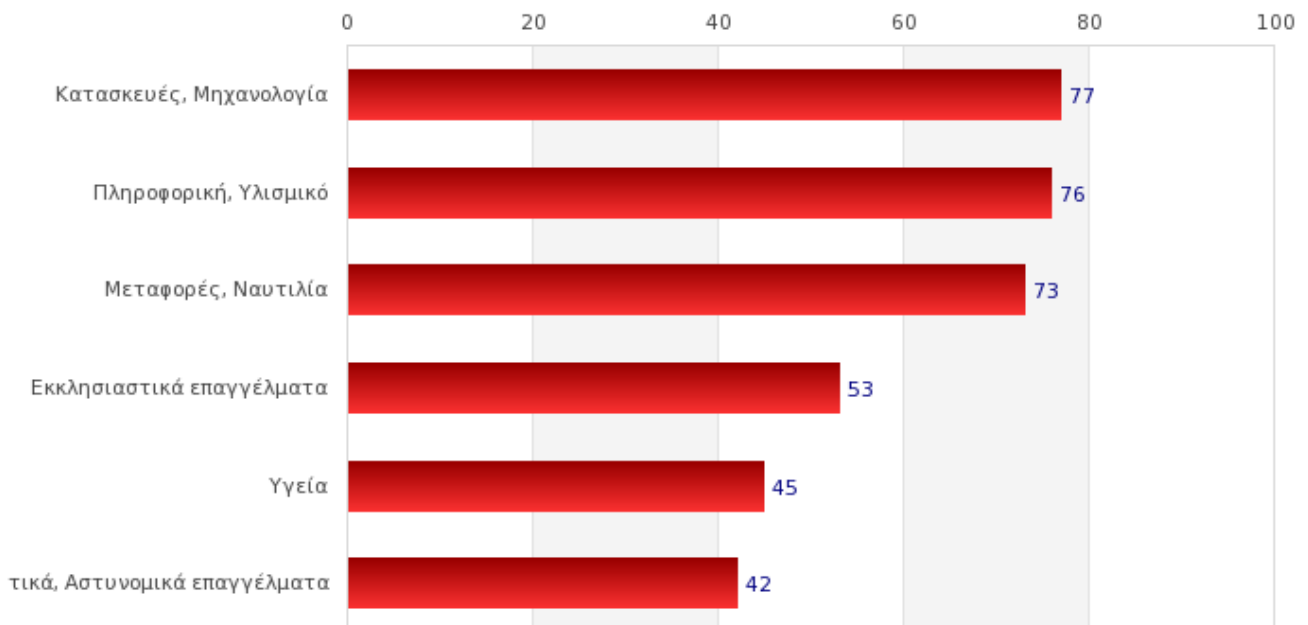
Όπως αναλύεται εκτενέστερα πιο κάτω, από τις 17 αυτές γενικές ομάδες επαγγελματών, θα προκύψουν οι έξι επικρατέστερες, σε σχέση με την προσωπικότητά σου, ομάδες και υποομάδες και τελικά 33 επαγγέλματα που συνδέονται με σπουδές ανώτερης-ανώτατης εκπαίδευσης (Α.Ε.).

8 Διασπορά προσωπικότητας και επαγγελματικών κλίσεων, όπως κατανέμονται στις έξι επικρατέστερες ομάδες-υποομάδες της ταξινόμησης K.17

Η αξιολόγηση των απαντήσεών σου στο CareerGateTestK.17, Plus⁷ από τον κεντρικό υπολογιστή, οδήγησε σε έξι επικρατέστερες ομάδες-υποομάδες με υψηλότερη βαθμολογία, οι οποίες ταιριάζουν περισσότερο στην προσωπικότητα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντά σου, όπως εμφανίζονται στο ιστόγραμμα που ακολουθεί:

Ιστόγραμμα 4 Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων στις έξι επικρατέστερες ομάδες επαγγελματών της ταξινόμησης K.17

Οι εξειδικευμένες αυτές ομάδες αποτελούν τη βάση για την ανάλυση των επαγγελματικών σου κλίσεων, με στόχο να εντοπιστούν συγκεκριμένα επαγγέλματα που σου ταιριάζουν.

⁷Ορισμένες από τις δεκαεπτά γενικές επαγγελματικές ομάδες υποδιαιρούνται σε υποομάδες, σύμφωνα με την επιστημονική έρευνα της ταξινόμησης K.17. Βλ. www.careergatetest.com

9 Διασπορά προσωπικότητας και επαγγελματικών κλίσεων σε 33 επαγγέλματα Ανώτερης-Ανώτατης Εκπαίδευσης (Α.Ε.)

Από την επεξεργασία των απαντήσεών σου στο ερωτηματολόγιο του τεστ αναδείχθηκαν τα **33 τέτοια επαγγέλματα που συνδέονται κυρίως με εκπαίδευση ανώτερου, ανώτατου ή και μεταπτυχιακού επιπέδου (Α.Ε.)**

Τα επαγγέλματα που περιέχονται στον παρακάτω πίνακα συνιστούν ένα αξιόπιστο δείγμα των επαγγελμάτων που σου ταιριάζουν. Ο βαθμός ταύτισής τους με την προσωπικότητά σου εμφανίζεται επίσης στους ίδιους πίνακες, μαζί με τις προοπτικές και τις διεξόδους τους στην αγορά εργασίας, όπως αναλύεται παρακάτω. Στην ευρύτερη αγορά εργασίας, υπάρχουν και άλλα παρόμοια ή παραπλήσια ή ίδια επαγγέλματα με διαφορετικές ονομασίες που σου ταιριάζουν, αλλά δεν ήταν δυνατό, ούτε σκόπιμο, να περιληφθούν στους πίνακες.

Καθένα από τα 33 επαγγέλματα του επιπέδου Α.Ε. χαρακτηρίζεται ως προς την προοπτική του στην ελληνική, κυπριακή, και τη διεθνή αγορά εργασίας⁸ για τα επόμενα δέκα περίπου χρόνια, με ένα από τα ακόλουθα σύμβολα (βλ. σχετικούς πίνακες):

*** Πολύ θετικές προοπτικές
** Θετικές προοπτικές
* Περιορισμένες προοπτικές

Ένας άλλος δείκτης που παρατίθεται στους ίδιους πίνακες, είναι αυτός των επαγγελματικών διεξόδων σε άλλα επαγγέλματα ή ειδικότητες, που σηματοδοτείται ως εξής:

ΔΔΔ Επάγγελμα με ευρύτερες επαγγελματικές διεξόδους
ΔΔ Επάγγελμα με ικανοποιητικές επαγγελματικές διεξόδους
Δ Επάγγελμα με περιορισμένες επαγγελματικές διεξόδους

Επαγγέλματα με ευρύτερες επαγγελματικές διεξόδους είναι εκείνα που παρέχουν ευελιξία μεταπήδησης του ατόμου που τα ασκεί σε ένα άλλο, συνήθως συναφές ή και διαφορετικό επάγγελμα. Στην περίπτωση αυτή, υπάγονται κυρίως οι απόφοιτοι θεωρητικών σπουδών όπως οι κοινωνιολόγοι, οι πολιτικοί επιστήμονες, οι φιλόλογοι, οι ιστορικοί, οι θεολόγοι, οι μαθηματικοί, οι φυσικοί κλπ., οι οποίοι, εξαιτίας της φύσης των σπουδών τους, αποκτούν ευρύτερη μόρφωση και τη δυνατότητα να αναπτύσσουν κριτική σκέψη, δηλαδή να *«μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν»*. Γι' αυτό συνήθως είναι πιο εύκολο σε αυτούς να μεταπηδήσουν, ύστερα από κατάλληλη μετεκπαίδευση ή εργασιακή εμπειρία, σ' ένα άλλο επάγγελμα, όπως λχ. των μέσων επικοινωνίας, των δημοσίων σχέσεων, του εμπορίου, των μεταφορών ή ακόμα και της πληροφορικής. Αντίθετα, ένας γιατρός, οδοντίατρος, πολιτικός μηχανικός, κλπ., ύστερα από πολυετή εκπαίδευση και ενασχόληση με το στενό εργασιακό του αντικείμενο, είναι δύσκολο και μάλλον ασυνήθιστο να μεταπηδήσει σε διαφορετικό κλάδο. Γι' αυτό και στην τελευταία περίπτωση, οι διεξοδοί σε άλλα επαγγέλματα θεωρούνται περιορισμένες.

⁸Οι δείκτες των επαγγελματικών προοπτικών στηρίζονται σε πολυετείς σχετικές έρευνες και εκτιμήσεις του μοντέλου «του ισοζυγίου της ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων». Όσον αφορά τη διεθνή αγορά εργασίας, αφορούν τη μέση κατάσταση ανεπτυγμένων ή ταχέως αναπτυσσόμενων χωρών. Βλ. υποσημείωση 2 και μεταξύ άλλων, Κατσάνεβας, Θ. (2002 και 2004). Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Πατάκης, Μέρος Γ και Μέρος Δ. Επίσης: www.careergatetest.com, www.unipi.gr/katsanevas, www.elesyp.gr.

Οι δυνατότητες διεξόδων σε άλλα επαγγέλματα, συνεκτιμώνται, αν και με μικρότερη βαρύτητα, με τις επαγγελματικές προοπτικές. Ένα επάγγελμα με περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές και επίσης περιορισμένες διεξόδους, καθιστά τη συγκεκριμένη προοπτική εργασιακής αποκατάστασης του ατόμου που το έχει επιλέξει, προβληματική. Αντίθετα, ένα επάγγελμα με αρνητικές προοπτικές αλλά ευρύτερες διεξόδους, είναι φυσικό να εμφανίζει σχετικά καλύτερες προοπτικές εργασιακής αποκατάστασης. Το επίπεδο της εκπαίδευσης, των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την άσκηση των επαγγελμάτων που σου ταιριάζουν, εξαρτάται φυσικά και από την εργατικότητα, τις επιδόσεις, τη θέληση που διαθέτεις, την προσπάθεια που καταβάλλεις, την προσωπικότητα σου, το οικογενειακό σου περιβάλλον αλλά και από επιμέρους δεδομένα.

Βέβαια, η παρούσα ρευστότητα στην αγορά εργασίας και τα γενικότερα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα, καθιστά τις προοπτικές αλλά και τις επαγγελματικές διεξόδους, στοιχεία τα οποία απλά θα πρέπει επικουρικά να αποτελέσουν δευτερεύοντα κριτήρια στην ιεράρχηση των επιλογών μας.

Πίνακας 2

Διασπορά της προσωπικότητας και των επαγγελματικών κλίσεων σε 33 κυρίαρχα επαγγέλματα Α.Ε.

Επάγγελμα	Βαθμός	Διέξοδοι	Προοπτικές
Μηχανολόγος-Μηχανικός	77	ΔΔ	***
Πολιτικός Μηχανικός	77	Δ	***
Αρχιτέκτονας Μηχανικός	77	Δ	***
Αρχιτέκτονας-Πολεοδόμος	77		**
Τεχνολόγος- Σχεδιαστής -Γραφίστας	77	ΔΔ	**
Τοπογράφος- Μηχανικός	77	Δ	**
Μηχανικός τεχνολογίας και παραγωγής	77	ΔΔ	***
Μηχανικός - Οικονομολόγος διοίκησης έργων	77	ΔΔ	***
Πληροφορικός - Ηλεκτρονικός	76	Δ	***
Πληροφορικός - Ηλεκτρολόγος - Μηχανικός	76	ΔΔ	***
Πληροφορικός Αυτοματισμών	76	Δ	***
Πληροφορικός Δικτύων	76	Δ	***
Πληροφορικός - Μηχανικός	76	ΔΔ	***
Τεχνικός ηλεκτρονικών μηχανών γραφείου	76	Δ	***
Τεχνικός ραδιοτηλεόρασης και δικτύων	76	Δ	***
Πιλότος	73	Δ	*
Πλοίαρχος	73	Δ	***
Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού	73	ΔΔ	***
Στέλεχος ναυτιλιακών επιχειρήσεων	73	Δ	**
Ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας	73	Δ	***
Στέλεχος μεταφορικών εταιρειών	73	ΔΔ	**
Θεολόγος	53	Δ	*
Κληρικός, Ιερέας (Ιμάμης)	53	Δ	***
Μητροπολίτης (Μουφτίς)	53	Δ	***
Αρχιμανδρίτης	53	Δ	***
Διάκος	53	Δ	***
Γιατρός	45	Δ	*
Νοσηλεύτης /τρια	45	Δ	**
Οδοντίατρος	45	Δ	*
Διαιτολόγος	45	Δ	**
Αξιωματικός Πυροσβεστικής	42	ΔΔ	***
Αξιωματικός Στρατού	42	ΔΔ	***
Αστυνομικός-Υπαστυνόμος	42	ΔΔ	***

10 Επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική καριέρας

Η επιλογή του επαγγέλματος και της καριέρας ενός ατόμου, αποτελεί την πιο κρίσιμη απόφαση ζωής. Μέσα στους χώρους εργασίας, στη διάρκεια της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας, το άτομο θα δαπανήσει πάνω από το ένα τρίτο της ζωής του. Εκεί αναπτύσσει γνωριμίες, δημιουργεί φιλικούς ή οικογενειακούς δεσμούς. Η εργασία, εκτός από τα μέσα επιβίωσης που προσφέρει στους περισσότερους, αποτελεί το επίκεντρο της δραστηριότητάς τους. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μια τέτοια κρίσιμη απόφαση πρέπει να λαμβάνεται με σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Για το σκοπό αυτό, οφείλει ο καθένας να μάθει **«ποιος είναι, τι θέλει και τι μπορεί να κάνει»**. Να αποκτήσει επαρκή αυτογνωσία, όσον αφορά τις δυνατότητες, τις ικανότητες, τις δεξιότητες, τις κλίσεις, τα ταλέντα, τις αξίες, τις προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντά του, τα χαρακτηριστικά δηλαδή εκείνα που συνθέτουν το πολύπλοκο μωσαϊκό της προσωπικότητας⁹.

Επιπλέον, οφείλει να γνωρίσει τι συμβαίνει γύρω του στο στίβο της ζωής, στους χώρους της εργασίας και των επαγγελμάτων. Να φροντίσει να πληροφορηθεί για το περιεχόμενο, το αντικείμενο των διάφορων επαγγελμάτων και για το είδος αλλά και το επίπεδο εκπαίδευσης και εμπειρίας που απαιτούνται σχετικά. Και τέλος, είναι απαραίτητο να μάθει ποιες είναι οι τρέχουσες συνθήκες και οι όροι που επικρατούν στον κόσμο της εργασίας καθώς και οι προοπτικές απασχόλησης που διαγράφονται στο μέλλον. Ανώτερος στόχος για όλα τα παραπάνω είναι να υπάρξει όσο το δυνατόν καλύτερη σύζευξη της προσωπικότητας και των ενδιαφερόντων του κάθε ατόμου με ορισμένα επαγγέλματα και αντίστοιχο είδος εκπαίδευσης.

Η επιλογή επαγγέλματος και σταδιοδρομίας, εφόσον δε μεσολαμβάν άλλες επιμέρους καταστάσεις και τυχαία γεγονότα, είναι σκόπιμο να γίνεται με γνώμονα τα δεδομένα αυτά. Στην τελική φάση μιας τέτοιας επιλογής, από ένα ευρύτερο κατάλογο επαγγελμάτων που ταιριάζουν στην προσωπικότητα του καθενός είναι προτιμότερο να επιλεγούν εκείνα τα επαγγέλματα που ταιριάζουν με την προσωπικότητα του ενδιαφερόμενου, σε συνδυασμό και με άλλα δεδομένα, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω.

Για την πλέον ορθολογική επιλογή επαγγελματικής σταδιοδρομίας χρειάζεται η σωστή προετοιμασία και ο κατάλληλος προσανατολισμός. Εδώ υπεισέρχεται ο θεσμός των υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής ή του **«επαγγελματικού προσανατολισμού»**, ή της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που ως έννοια και περιεχόμενο έχει καθιερωθεί και μπορεί να οριστεί ως **«το σύνολο των διαδικασιών και ενεργειών που προσανατολίζουν ένα άτομο σε ορισμένα επαγγέλματα και το προετοιμάζουν για τη μελλοντική επαγγελματική του σταδιοδρομία»**. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός έχει επίσης οριστεί ως **«η διαδικασία ενημέρωσης, διερεύνησης και προετοιμασίας που βοηθά το άτομο να επιλέξει το ρόλο του στην παραγωγική διαδικασία, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές του»¹⁰**.

⁹ «Ανθρώπινοίσιπασίμέτεστιγινώσκειν εαυτούς και σωφρονείν» (οι άνθρωποι μπορεί να γνωρίσουν τον εαυτό τους και να αποκτήσουν φρόνηση), Ηράκλειτος. «Αι δε πράξεις ανθρώπων, από θυμού και επιθυμίας» (Η ιδιοσυγκρασία και οι επιθυμίες, ορίζουν τις πράξεις των ανθρώπων), Αριστοτέλης.

¹⁰ Βλ. σχετικά Κασσανέβας, Θ. (2002 και 2004). Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Πατάκης, σσ. 21-24 και του ίδιου, (2009). Ο χρυσός κανόνας για τις επιλογές εσσηγγεμάτων. Σύγχρονος επαγγελματικός προσανατολισμός, Πατάκης, σσ. 200-211. Επίσης, Δημητράπουλος, Ε. (2000). Συμβουλευτική και προσανατολισμός. Τόμος Α, κεφ.1. Επίσης: Κασσωτάκης, Μ. (2000). Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός. Τυπωθήτω, Μέρος Α. Επίσης: Σταλίκας, Α., Τηλίβα, Σ., Ρούσση, Π. (2002). Τα ψυχομετρικά εργαλεία στην Ελλάδα, Ελληνικά Γράμματα. Επίσης: Isaacson, L., Brown, D. (2000). Career information, career counseling and career development. Allyn and Bacon, Part 1. Επίσης: Gysbers, N., Heppner, M., Johnston, J. (1998). Career counseling. Allyn and Bacon, Part 1. Επίσης: Sears, S. (1982). A definition of vocational guidance terms. Vocational Guidance Quarterly, σσ. 137-143. Επίσης: Swanson, J., Fouad, N. (1999). Career theory and practice. Sage Publications. Ch.1. Επίσης, Gothard, B., Melvyn, R., Marcus, O. (2001). Career guidance in context. Sage Publications. Επίσης, Walsh, B., Osipow, S. (1998). Career decision making. Lawrence Erlbaum Associates. Ch.1. Επίσης, Brown, D., Brooks, L. (1991). Career counseling techniques. Allyn and Bacon. Ch.1. Επίσης, Bolles, R.N. (2005). What color is your parachute?. Berkeley CA: Ten Speed Press. Ch.1. Επίσης, Osipow, S., Fitzgerald, L. (2001). Theories of career development. Allyn and Bacon. Introduction and ch.3. Επίσης, Parsons, F. (1909). Choosing a vocation. Boston: Houghton-Mifflin. Επίσης: www.guidance-research.org, www.icg-uk.org, www.amazon.co.uk, www.strath.ac.uk.

11 Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσων νέων μπορούν και επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους, αποτελεί καθοριστικό βήμα για τη μελλοντική πορεία στην καριέρα και τη ζωή τους. Γι' αυτό και η απόφαση για την κατεύθυνση που θα έχει μια τέτοια επιλογή πρέπει να λαμβάνεται με μεγάλη περίσκεψη, με σοβαρότητα και με συνεκτίμηση συγκεκριμένων δεδομένων και καταστάσεων. Το είδος των σπουδών είναι αναγκαίο να επιλέγεται όχι παρορμητικά, αλλά με αυτογνωσία, με μακροπρόθεσμους στόχους, ρεαλιστικά οράματα και προσδοκίες. Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να κάνει όνειρα για το μέλλον. Καλό όμως είναι να φροντίσει, ώστε τουλάχιστον ορισμένα από αυτά να μπορέσουν να γίνουν πραγματικότητα.

Μπροστά στη μεγάλη απόφαση της επιλογής σπουδών που θα προκαθορίσει σε μεγάλο βαθμό το μέλλον του, **ένας νέος ή μια νέα πρέπει να προσπαθήσει να δει τον εαυτό του/της ύστερα από δέκα ή είκοσι χρόνια και να σκεφτεί τι θα ήθελε και τι θα μπορούσε να κάνει στη ζωή του/της.** Αν επιλέξει μια ορισμένη κατεύθυνση σπουδών, **σκόπιμο είναι να εξετάσει τις επαγγελματικές προοπτικές που συνδέονται με αυτή αλλά και άλλους παράγοντες όπως οι επιδόσεις και η θέληση του, όπως και οικογενειακά, οικονομικά και εκπαιδευτικά δεδομένα.** Αυτό δεν αποκλείει την περίπτωση βέβαια να διαλέξει κάποιες σπουδές που του/της είναι ιδιαίτερα επιθυμητές, αλλά οι προοπτικές των πλέον συγγενών επαγγελμάτων τους να είναι περιορισμένες στην αγορά εργασίας. Τότε, θα πρέπει να γνωρίζει ότι είναι πολύ πιθανό να μην υπάρχουν αρκετές θέσεις εργασίας στο συναφές αντικείμενο και ότι τελικά θα πρέπει να ακολουθήσει μια διαφορετική πορεία καριέρας από αυτήν που συνδέεται με τις σπουδές του/της.

Επίσης, **χρήσιμο είναι να συνεκτιμήσει το βαθμό δυσκολίας εισαγωγής σε σχέση με τις ατομικές βαθμολογικές του/της επιδόσεις.** Ασφαλώς και δε θα πρέπει να αποκλείονται οι όποιοι υψηλοί στόχοι. Αλλά, οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να βρίσκονται μέσα στα όρια του εφικτού, έστω και οριακά. Ένας απλός και πρακτικός τρόπος να προσδιοριστεί κάτι τέτοιο, είναι η σύγκριση των κατώτερων βαθμολογικών βάσεων για την εισαγωγή στα επιθυμητά τμήματα σπουδών με τις ατομικές επιδόσεις και τις λογικές δυνατότητες βελτίωσής τους, ύστερα από σοβαρή προετοιμασία και εντατική προσπάθεια, χωρίς ακραίες υπερβολές βέβαια. Αυτό έχει φυσικά σημασία μόνο στο βαθμό που θα τηρηθεί στην πράξη. Έχει σημασία στη ζωή να τηρούμε τις συμφωνίες που κάνουμε και κυρίως αυτές που κάνουμε με τον εαυτό μας.

Ένα άλλο ζήτημα είναι η περιοχή, ο τόπος δηλαδή όπου βρίσκεται το τμήμα ή τα τμήματα των σχολών επιλογής του υποψηφίου. Όταν επιτυγχάνεται η εισαγωγή σε σχολή μακριά από την οικογενειακή εστία, τότε τίθεται το ζήτημα των επιπλέον οικονομικών εξόδων που απαιτούνται, καθώς και οι όποιες ανησυχίες –συνήθως όχι σοβαρές– σχετικά με τη διαβίωση μακριά από το σπίτι, κάτι που κανονικά δε θα πρέπει να αποκλείεται υπό κανονικές και ελεγχόμενες συνθήκες. Οι εναλλακτικές δυνατότητες για εισαγωγή σε τμήματα για τα οποία υπάρχει μικρότερη επιθυμία εισαγωγής, θα πρέπει επίσης να συνεκτιμηθούν. Ίσως είναι προτιμότερο να επιλέγονται τμήματα με χαμηλότερη βαθμολογική βάση, που όμως ταιριάζουν περισσότερο με τα ενδιαφέροντα και τις προοπτικές καριέρας του υποψηφίου, παρά να επιλέγονται τμήματα που έχουν υψηλότερη βάση, αλλά δεν είναι συμβατά με τις παραπάνω προϋποθέσεις.

Φυσικά, **έχει επίσης σημασία και το επίπεδο σπουδών κάθε σχολής.** Όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές, θα πρέπει με ακόμη μεγαλύτερη προσοχή να επιλέγονται εκείνες που οδηγούν σε επαγγέλματα με θετικές προοπτικές. Η εξαίρεση στον κανόνα αυτό αφορά τις περιπτώσεις των ατόμων με υψηλότερες επιδόσεις, ισχυρή θέληση και έφεση για ακαδημαϊκή και ερευνητική καριέρα. Κι αυτό με την προϋπόθεση ότι θα γνωρίζουν ότι μια τέτοια καριέρα είναι

ιδιαίτερα απαιτητική και ότι οι εισοδηματικές της προοπτικές συνήθως δεν αντιστοιχούν στην επίπονη προσπάθεια, στις υψηλές επιδόσεις και στις δυνατότητες που απαιτούνται σχετικά.

Το μέλλον ανήκει σε αυτούς που το προετοιμάζουν

Στη σύγχρονη εποχή των ραγδαίων αλλαγών, ένας εργαζόμενος είναι πολύ πιθανό να αλλάξει πολλά επαγγέλματα στη διάρκεια της σταδιοδρομίας του. Σήμερα υπάρχουν πολλά και διαφορετικά επαγγέλματα που ταιριάζουν στον καθένα. Αν για κάποιους λόγους δεν είναι δυνατό να ακολουθήσει ένα επάγγελμα που του αρέσει περισσότερο, μπορεί να διαλέξει ένα άλλο, αποφεύγοντας οπωσδήποτε εκείνα που δεν του ταιριάζουν.

Γι' αυτό, πρέπει να είναι ανοικτός σε διάφορα επαγγέλματα συνυπολογίζοντας τη βαρύτητα ειδικών παραγόντων όπως: α) ενδιαφέροντα, ατομικές επιδόσεις και θέληση, β) οικογενειακή και οικονομική κατάσταση, γ) προοπτικές των επαγγελμάτων¹¹.

Όσο υψηλότερες είναι οι επιδόσεις και η θέλησή του, τόσο μεγαλύτερο μπορεί να είναι το «ρίσκο» της επιλογής επαγγελμάτων με αρνητικές προοπτικές στην αγορά εργασίας, ή για όσα δε συνυπολογίζει σε οικογενειακή υποστήριξη. Σε όλα τα επαγγέλματα μέσης και υψηλής εργασιακής ιεραρχίας, απαραίτητη είναι η γνώση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, της αγγλικής γλώσσας, καθώς και η διαρκής ανανέωση των γενικών και ειδικών γνώσεων και εμπειριών.

Και βέβαια, ολοκληρωμένος άνθρωπος και επαγγελματίας, είναι εκείνος που έχει πνευματικές ανησυχίες και ευαισθησίες, εμμένει σε αξίες και αρχές, αναζητά τη γνώση, ενεργεί με εντιμότητα και αποτελεσματικότητα για το δικό του αλλά και για το γενικότερο καλό.

Οι νέοι μας σήμερα, πρέπει να εξετάσουν σοβαρά την επιστροφή τους στην περιφέρεια. να μάθουν να παίρνουν πρωτοβουλίες, να αναζητούν την καινοτομία και τη διαφορετικότητα, να μη φοβούνται τη σκληρή δουλειά, να ψάχνουν, να ψάχνονται και να μαθαίνουν σε όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού τους ταξιδιού.

Να δεχτούν ότι η εποχή των διεξόδων στο δημόσιο έχει τελειώσει, να χτίσουν ένα καλύτερο μέλλον για τον εαυτό τους και τη χώρα.

Να έχουν υπομονή και επιμονή, να αρχίζουν από τα χαμηλά για να φτάσουν στα ψηλά. Να συνταιριάζουν τις προσωπικές τους κλίσεις, δεξιότητες και ταλέντα με επαγγέλματα του μέλλοντος, προσφεύγοντας σε έγκυρες συμβουλές επαγγελματικού προσανατολισμού, στοχεύοντας θετικά στο αύριο. Γιατί το μέλλον ανήκει σε αυτούς που το προετοιμάζουν και μάχονται γι' αυτό.

¹¹ Βλ. Ο χρυσός κανόνας για τις επιλογές επαγγελμάτων. Σύγχρονος επαγγελματικός προσανατολισμός. Πατάκης 2009

12

Ο ρόλος των γονέων

Οι γονείς επιθυμούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Το πρώτο τους βήμα είναι να αποδεχτούν ότι την κρίσιμη αυτή απόφαση δε θα την επιβάλουν οι ίδιοι. Είναι δική τους η ζωή, όπως και οι ευθύνες για το μέλλον τους.

Οι γονείς λένε τη γνώμη τους, αλλά τα παιδιά αποφασίζουν.

Ίσως η πιο χρήσιμη συμβολή των γονέων προς τα παιδιά τους, είναι να τα πείσουν ότι πρέπει να προετοιμαστούν κατάλληλα και να ασχοληθούν σοβαρά με το θέμα αυτό, πριν καταλήξουν στην πιο κρίσιμη απόφαση της ζωής τους, αυτή που αφορά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Οι γονείς μέσα σε κλίμα αγάπης, κατανόησης και σεβασμού πλησιάζουν, συζητούν, συσκέπτονται με τα παιδιά τους σχετικά με τις καλύτερες δυνατές επαγγελματικές διαδρομές στο μέλλον. Κατανοούν τις συναισθηματικές μεταπτώσεις, τις αβεβαιότητες και τις ιδιαιτερότητες τους, που είναι σύνηθες φαινόμενο στην κρίσιμη περίοδο της εφηβείας. Οι γονείς είναι πάντα εκεί, όταν τους χρειάζονται τα παιδιά τους κι αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το θέμα που συζητάμε. **Οι γονείς λένε τη γνώμη τους, που όμως τη στηρίζουν σε καλή γνώση του ζητήματος.**

Γνώση για τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις, τα ταλέντα, τις ικανότητες και δεξιότητες των παιδιών τους· για τις επιθυμίες, τις αξίες, το χαρακτήρα και την προσωπικότητά τους. Γνώση για τις εκπαιδευτικές επιλογές, το επίπεδο, τον τόπο, την περιοχή που προσφέρονται. Για την κατάσταση της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών προοπτικών. Για τα επαγγέλματα, το αντικείμενο και το περιεχόμενο, τις συνθήκες, και τις αμοιβές εργασίας. Και πάνω απ' όλα, διερευνούν με ιδιαίτερη σωφροσύνη, προσφεύγοντας μάλιστα και σε ειδικούς, το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό περιβάλλον αναζητώντας τα επαγγέλματα που ταιριάζουν πραγματικά στα παιδιά τους και όχι επιβάλλοντας εκείνα που οι ίδιοι νομίζουν ότι τους ταιριάζουν.

Για το σκοπό αυτό, οφείλουν να αφιερώσουν χρόνο, ενέργεια και προσωπικό ενδιαφέρον. Να συζητήσουν με συμβούλους καριέρας, εκπαιδευτικούς και γενικότερα με ειδικούς για τα σχετικά ζητήματα. Να διατηρήσουν τακτική επαφή με το σχολείο, ή το φροντιστήριο των παιδιών τους. Να αναζητήσουν τα κατάλληλα, σύγχρονα και έγκυρα τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού. Να αξιοποιήσουν τη γνώση, τις εμπειρίες, τις γνωριμίες συγγενών και φίλων. Να προσφύγουν σε αξιόπιστες δημοσιεύσεις και πληροφορίες, αποφεύγοντας ορισμένες πρόχειρες και αναξιόπιστες πηγές που εμφανίζονται κυρίως σε κάποια έντυπα. Οι σκεπτόμενοι και προβληματισμένοι γονείς, οφείλουν και μπορούν να κάνουν τη δική τους προσωπική έρευνα, να αυτομορφωθούν, να γίνουν όσο γίνεται καλύτεροι γνώστες του όλου ζητήματος. Τα παιδιά τους, είναι η συνέχεια τους στο μέλλον. Και «το μέλλον δεν έρχεται μόνο του αν δεν κάνουν κάτι και εκείνοι γι' αυτό»¹².

Ορισμένοι γονείς χαρακτηρίζονται από υπερπροστατευτική συμπεριφορά απέναντι στα παιδιά τους. Αυτό είναι λαθεμένη πρακτική. Στη σημερινή εποχή, είναι πιο αποτελεσματικό να συζητούν, να συμβουλεύουν και να συσκέπτονται με διακριτικό και έμμεσο τρόπο μαζί τους, αντί να προσπαθούν να επιβάλουν αυταρχικά τη δική τους θέληση. Υπάρχουν γονείς που επιδιώκουν να επιβάλουν τις δικές τους επιθυμίες ή και να προβάλουν δικά τους απωθημένα, για τις σπουδές και το επάγγελμα που θα επιλέξουν οι γιοι και οι κόρες τους, όπως λ.χ. η ιατρική ή η νομική, γιατί τις θεωρούν

¹²Η ρήση αυτή αποδίδεται στον Μαγιακόφσκι.

εισιτήριο για κοινωνική και οικονομική άνοδο. Ορισμένοι άλλοι, μάλιστα πιέζουν υπερβολικά τα παιδιά τους, για να ακολουθήσουν το δικό τους επάγγελμα ή τη δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στη σημερινή εποχή, είναι ξεπερασμένες διότι, έχουν συνήθως το αντίθετο αποτέλεσμα από το επιδιωκόμενο. Οι νέοι συχνά ληειτουργούν αρνητικά ή και ανατρεπτικά απέναντι στις παλαιότερες γενιές και, ειδικότερα, απέναντι σε γονείς με υπερπροστατευτική συμπεριφορά. Ενώ πολλές φορές οι τελευταίοι μπορεί να έχουν δίκιο όταν επιμένουν για την επιλογή μιας ορισμένης καριέρας για τους «διαδόχους» τους, ωστόσο αυτό το δίκιο το χάνουν εξαιτίας του επίμονου και αυταρχικού τρόπου με τον οποίο θέλουν να το επιβάλουν. Συχνά η οικογενειακή επιχείρηση, το επάγγελμα του πατέρα ή της μητέρας, είναι μια ενδιαφέρουσα προοπτική για το εργασιακό μέλλον των νέων. Αυτό ίσχυε πάντοτε και υπάρχουν άπειρα παραδείγματα συνέχισης του γονικού επαγγέλματος, συνήθως από το γιο και σε λιγότερες περιπτώσεις από την κόρη. Ανεξάρτητα από τις όποιες ενστάσεις που μπορεί να υπάρχουν γενικότερα, θα ήταν σε βάρος του ατομικού συμφέροντος των νέων, να παραγνωρίζεται το προβάδισμα που τους παρέχει η οικογενειακή παράδοση και η ύπαρξη ενός αξιόμαχου επαγγελματικού πλεονεκτήματος. Χωρίς φυσικά αυτό να σημαίνει και εφησυχασμό. Γιατί συχνά «είναι δυσκολότερο να κρατήσεις κάτι από το να το αποκτήσεις από την αρχή»¹³.

Η συνέχιση της επαγγελματικής δραστηριότητας του γονέα, είναι συνετή πράξη με μια απαραίτητη και βασική προϋπόθεση: ο χαρακτήρας, τα πραγματικά ενδιαφέροντα, οι κλίσεις, οι ικανότητες και δεξιότητες του νέου, να ταιριάζουν με το συγκεκριμένο επάγγελμα ή, στη χειρότερη περίπτωση, να μην είναι εντελώς ασύμβατα μεταξύ τους. Όταν ορισμένα παιδιά τελικά υποχωρούν στις πιέσεις των γονέων και ακολουθούν σπουδές και επαγγέλματα που δεν τους ταιριάζουν, τότε τους αναμένουν δυσάρεστες εργασιακές περιπέτειες και αποτυχίες, για τις οποίες την καθοριστική ευθύνη φέρουν φυσικά οι γονείς.

Σε άλλες περιπτώσεις, ορισμένοι θεληματικοί νέοι με ισχυρή προσωπικότητα, ακολουθούν ένα δρόμο σπουδών και επαγγέλματος με προσωπική τους επιλογή και ευθύνη. Όταν η επιλογή αυτή δεν είναι προϊόν προσωπικού πείσματος, ή επιπόλαιων εξωγενών επιρροών, αλλά στηρίζεται σε επίγνωση των προσωπικών δυνατοτήτων, ταλέντων και επιθυμιών, τότε οι γονείς δεν μπορούν παρά να αποδεχτούν την επιλογή αυτή, ακόμη και όταν οι εργασιακές προοπτικές του συγκεκριμένου επαγγέλματος, εμφανίζονται ιδιαίτερα δυσοίωνες και ανταγωνιστικές. Ένας νέος ή μια νέα, για παράδειγμα, που επιμένει να ακολουθήσει το δύσκολο και δύσβατο δρόμο του ηθοποιού, δεν αποκλείεται τελικά να πετύχει αυτό που ονειρεύεται, με τη βασική προϋπόθεση φυσικά ότι διαθέτει το φυσικό ταλέντο, την επιμονή και την υπομονή που απαιτεί το επάγγελμα αυτό. Αν κάτι τέτοιο δεν ισχύει, τότε οι γονείς θα μπορούσαν να προσφύγουν σε συμβούλους καριέρας που θα συζητήσουν και διαβουλευτούν με τον ενδιαφερόμενο για να του προτείνουν και όχι φυσικά να του επιβάλουν, την ανάκληση μιας τέτοιας απόφασης, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε μελλοντικές περιπέτειες.

Στην προκειμένη περίπτωση, δεν αποκλείεται να είχε γίνει λαθεμένη αρχική εκτίμηση και το συγκεκριμένο άτομο να διαθέτει εκτός από ισχυρή θέληση, το απαραίτητο ταλέντο και τις ικανότητες για να πετύχει ως ηθοποιός. Άλλωστε, λέγεται πως και ο Αϊνστάιν είχε αρχικά μέτριες επιδόσεις στο σχολείο στα μαθηματικά και τελικά έγινε ο μεγαλύτερος μαθηματικός της σύγχρονης εποχής. Γι' αυτό και εδώ ίσως ταιριάζει να παραφράσουμε τη ρήση του Κομφούκιου, που αναφέρει πως «όταν ξέρεις τι θέλεις και τι μπορείς, οι πάντες υποχωρούν»¹⁴.

¹³ «Το φυλάξαι τα αγαθά χαλεπότερον του κτήσασθαι», Δημοσθένης.

¹⁴ Στην παγκόσμια ιστορία υπάρχουν πάμπολλες περιπτώσεις ατόμων που με τη δύναμη της ισχυρής θέλησης που διέθεταν, είχαν μεγάλη επιτυχία στη ζωή τους, σε πείσμα σημαντικών προσωπικών τους παθήσεων και δυσάρεστων καταστάσεων. Μεταξύ άλλων, χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του μεγάλου ρήτορα της αρχαιότητας Δημοσθένη που ήταν δυσλεκτικός, του Ρωμαίου αυτοκράτορα Ιουλιού Καίσαρα, που έπασχε από επιληψία, του διαπρεπούς πολιτικού Ουίνστον Τσώρτσιλ, που τον βασάνιζαν κρίσεις κατάθλιψης, της μουσουλμάνας Μπενάζιρ Μπούτο, που έγινε πρωθυπουργός της χώρας της, του Πακιστάν, της μεγάλης χορεύτριας κλασικού χορού Μαργκότ Φοντέν που ήταν ραχιτική, του μαύρου, τυφλού και ορφανού Ραϊν Τσαρλς, που κατάφερε να απεμπλακεί από τα ναρκωτικά και να διαπρέψει ως μουσικός και πολλών άλλων. Ο Φρεντερίκο Γκαρθία Λόρκα σε γράμμα προς τον πατέρα του έγραφε: «γεννήθηκα ποιητής, όπως άλλοι γεννιούνται μηχανικοί ή άμφοροι και δεν μπορείς να με κάνεις ν' αλλάξω».

13

Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος

Επαγγέλματα του μέλλοντος είναι εκείνα για τα οποία οι προοπτικές προβλέπονται ως θετικές ή πολύ θετικές στην αγορά εργασίας. Τα επαγγέλματα δηλαδή για τα οποία οι κενές θέσεις εργασίας στα επόμενα δέκα περίπου έτη προβλέπεται να είναι περισσότερες ή ισάριθμες από τον αριθμό των ατόμων που επιθυμούν και έχουν τα προσόντα να τις καταλάβουν.

Επαγγέλματα με περιορισμένες ή αρνητικές προοπτικές (κορεσμένα επαγγέλματα) είναι εκείνα για τα οποία προβλέπεται να υπάρχουν λιγότερες κενές θέσεις εργασίας από τον αριθμό των ατόμων που επιθυμούν και έχουν τα προσόντα να τις καταλάβουν.

Δεν αποκλείεται βέβαια, ένας επίμονος, ικανός, εργατικός και ταλαντούχος νέος να επιτύχει στην καριέρα του ακόμα και αν επιλέξει ένα κορεσμένο επάγγελμα που τον ενδιαφέρει και ταιριάζει στην προσωπικότητά του. Και το αντίθετο: όταν ένας νέος επιλέξει ένα επάγγελμα με μέλλον το οποίο όμως δεν του ταιριάζει ή είναι αδιάφορο, δυσκίνητος, χαμηλών δυνατοτήτων και ενδιαφερόντων, τότε το εργασιακό του μέλλον είναι αβέβαιο.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι δεν αρκεί να επιλέξει κανείς επαγγέλματα με μέλλον για να έχει μια επιτυχημένη καριέρα. Ούτε όμως τα κορεσμένα επαγγέλματα είναι το βέβαιο εισιτήριο για την ανεργία και την επαγγελματική αποτυχία. Γεγονός είναι επίσης ότι στη διάρκεια της καριέρας ενός ανθρώπου υπάρχει η δυνατότητα στροφής σε άλλα επαγγέλματα που δεν εμφανίζουν αρνητικές προοπτικές όπως εκείνο που αρχικά είχε επιλεγεί. Κάτι τέτοιο διευκολύνεται ιδιαίτερα στην εποχή μας, από τις ραγδαίες αλλαγές της σύγχρονης αγοράς εργασίας, ως συνέπεια των ταχύτατων εξελίξεων της τεχνολογίας και της οικονομίας. Όμως, δεν πρέπει να παραγνωριστεί η συχνά δυσάρεστη πραγματικότητα, ότι πολλοί νέοι επιλέγουν κορεσμένα επαγγέλματα που δεν τους ταιριάζουν και έτσι αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στον υψηλό ανταγωνισμό που υπάρχει σήμερα σε αυτά.

Οι διαπιστώσεις που γίνονται για τα επαγγέλματα και τις προοπτικές τους, προέρχονται από τα πορίσματα της πολυετούς έρευνας της επιστημονικής ομάδας του CareerGateTest από τα Πανεπιστήμια Πειραιώς και Αθηνών, η οποία ανανεώνεται κάθε χρόνο και αφορά προβλέψεις των προοπτικών των επαγγελμάτων στην ελληνική, την κυπριακή και τη διεθνή αγορά εργασίας για τα επόμενα δέκα περίπου χρόνια¹⁵.

Η έρευνα στηρίζεται σε ειδική μεθοδολογία και ειδικότερα στο επανομαζόμενο *ισοζύγιο της ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων (balance of demand and supply of professions)*, το οποίο παρουσιάζεται αναλυτικά για 700 περίπου επαγγέλματα. Στους πίνακες του C.G.T. Κ.17 παρέχονται οι τελευταίες εξελίξεις και διαφοροποιήσεις των προοπτικών επιμέρους επιλεγμένων επαγγελμάτων για τα επόμενα δέκα περίπου χρόνια¹⁶.

¹⁵ Σχετικά με την μεθοδολογία της έρευνας και περισσότερα σχετικά στοιχεία, βλ. Βιβλίο του Θ.Κ. «Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος», Πατάκης, 4^η έκδοση 2004.
Επίσης: www.careergatetest.com και www.unipi.gr/katsanevas

¹⁶ Για αναλυτικά σχετικά στοιχεία βλ. www.careergatetest.com.

14

Οι 17 Κατηγορίες Επαγγελματών και οι προοπτικές τους¹⁷

Τα επαγγέλματα ομαδοποιούνται σε δεκαεπτά μεγάλες κατηγορίες σύμφωνα με την καινοτόμο και σύγχρονη «ταξινόμηση Κ.17», η οποία είναι προϊόν πολυετών ερευνών και στηρίζεται σε οικονομικά, ψυχομετρικά και εκπαιδευτικά δεδομένα και συγκεκριμένα:

α) Στη διάρθρωση της οικονομίας και της παραγωγικής δραστηριότητας, με υπαγωγή των επαγγελμάτων ιεραρχικά στους τρεις τομείς της παραγωγής, στη γεωργία, στη βιομηχανία και στις υπηρεσίες, στον τελευταίο από τους οποίους, στη σημερινή εποχή, απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού.

β) Στη συσχέτιση των επαγγελμάτων με την ανθρώπινη προσωπικότητα, σύμφωνα με παραδεκτά ψυχομετρικά δεδομένα και ειδικότερα όσον αφορά τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις, τις δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκηση των επιμέρους επαγγελμάτων, τις προϋποθέσεις εκπαίδευσης και εμπειρίας, καθώς και τη συγγένεια και αλληλεξάρτηση των επαγγελμάτων μεταξύ τους.

γ) Στη συσχέτιση των επαγγελμάτων με τις διαφορετικές εκπαιδευτικές κατευθύνσεις και βαθμίδες που υπάρχουν στη σύγχρονη ελληνική, κυρίως, αλλά και στη διεθνή πραγματικότητα.

δ) Στις ανάγκες πρακτικών εφαρμογών για λόγους επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαιδευτικών εφαρμογών και μέτρων πολιτικής για την απασχόληση.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα της «ταξινόμησης Κ.17», εστιάζεται στα πλέον σύγχρονα κριτήρια συγκρότησής της με τα οποία γίνεται συνδυασμός όχι μόνο ψυχομετρικών δεδομένων, όπως ισχύει για τις περισσότερες γνωστές ομαδοποιήσεις επαγγελμάτων (ορισμένες από τις οποίες χρησιμοποιούνται και για τεστ προσωπικότητας, ενδιαφερόντων και προτιμήσεων), αλλά και οικονομικών και εκπαιδευτικών δεδομένων. Επιπλέον, η «ταξινόμηση Κ.17» προσφέρεται για προσαρμογή σε ειδικές περιπτώσεις κατηγορίες του πληθυσμού, ανάλογα με επιμέρους οικονομικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά δεδομένα. Τα επαγγέλματα που υπάγονται στις 17 μεγάλες κατηγορίες της ως προς την ονοματολογία και την ουσία, συνδέονται με αντίστοιχες ειδικεύσεις και ονοματολογίες πανεπιστημιακών και ανώτερων σπουδών γενικότερα, καθώς και με την πραγματικότητα της οικονομίας και της αγοράς εργασίας. Οι δεκαεπτά επαγγελματικές κατηγορίες είναι οι ακόλουθες

1. Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Μεταλλεία, Γεωλογία, Δάση

Ο τομέας της γεωργίας που αποκαλείται επίσης και πρωτογενής τομέας, περιλαμβάνει εκτός από το μεγαλύτερο ομώνυμο τμήμα του και την κτηνοτροφία, την αλιεία, τα μεταλλεία, τα ορυχεία και τα λατομεία. Επαγγέλματα που προϋποθέτουν ανώτερες, ανώτατες και συναφείς ή και μεταπτυχιακές σπουδές και υπάγονται στον ίδιο τομέα είναι, μεταξύ άλλων, ο γεωπόνος, ο δασολόγος, ο γεωλόγος, ο μηχανικός-μηχανολόγος μεταλλείων και ορυκτών πόρων, ο περιβαλλοντολόγος, ο ιχθυολόγος, ο σεισμολόγος, ο τεχνολόγος γεωργικών μηχανημάτων και αρδεύσεων, ο τεχνικός ανθοκομίας κτλ.

Τα επαγγέλματα αυτά κατά κανόνα ασκούνται στην ύπαιθρο και ταιριάζουν σε άτομα που ελκύονται από το φυσικό περιβάλλον, τη γη, τη θάλασσα, ενώ τους αρέσει να εργάζονται σε εξωτερικούς χώρους και δεν αποστρέφονται τις χειρωνακτικές εργασίες.

¹⁷ Τα στοιχεία που παρουσιάζονται εδώ προέρχονται από την τελευταία κυλιόμενη έρευνα των προοπτικών της αγοράς εργασίας το Σεπτέμβριο του 2013 από την επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου Πειραιώς υπό τον καθηγητή Θεόδωρο Κατσάνεβα που διενεργείται με συγκεκριμένη επιστημονική μεθοδολογία. Βλ. «Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Πατάκης, 2007», www.unipi.gr/katsanevas, www.careergatest.com, www.theodore-katsanevas.blogspot.com.

Στη σημερινή εποχή, υπάρχει αυξημένη ζήτηση εργασίας για γεωπόνους με σύγχρονες καινοφανείς γνώσεις, για τεχνολόγους αρδεύσεων και γεωργικών μηχανημάτων, για τεχνικούς ιχθυοκαλλιέργειών, θερμοκηπίων, φυτωρίων, αρδεύσεων, ειδικών καλλιέργειών, βιολογικής και οικολογικής γεωργίας, για αμπελοουργούς, οινολόγους, κτηνοτρόφους και εκτροφείς ζώων με σύγχρονες τεχνικές γνώσεις. Με την προϋπόθεση της σοβαρής κατάρτισης και της ευελιξίας προσαρμογής σε σύγχρονες τεχνικές και εναλλακτικές καλλιέργειες, οι γενικότερες επαγγελματικές προοπτικές στη γεωργία και στην αλιεία είναι πολύ ικανοποιητικές.

Η κτηνοτροφία εμφανίζει παρουσιάζει δυνατότητες βελτίωσης, που εξαρτώνται και από τα μέτρα πολιτικής και από οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία μέχρι σήμερα δίνει προτεραιότητα στην ενίσχυση της κτηνοτροφίας των βόρειων ευρωπαϊκών χωρών. Όμως, τα σχετικά δεδομένα είναι σήμερα υπό αναθεώρηση. Η αλιεία και ιδιαίτερα οι ιχθυοκαλλιέργειες έχουν πολύ θετικές προοπτικές.

Οι προοπτικές των επαγγελμάτων της γεωλογίας και των μεταλλείων διαφαίνονται ιδιαίτερα θετικές με την ισχυρή προοπτική αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου και ειδικότερα των υδρογονανθράκων που έχουν ανακαλυφθεί κυρίως στο υποθαλάσσιο υπέδαφος της χώρας. Τα επαγγέλματα περιβάλλοντος έχουν οριακά θετική προοπτική, στο πλαίσιο της αυξανόμενης κοινωνικής ευαισθησίας και αναγκαιότητας για την προστασία του περιβάλλοντος. Γενικότερα, η επιστροφή στη γη και στη θάλασσα, στις δυνατότητες που παρέχει η ελληνική περιφέρεια, αποτελούν σήμερα μια πολύ σημαντική επαγγελματική προοπτική, που συνδυάζει και υψηλότερη ποιότητα ζωής.

2. Κατασκευές, Μηχανολογία, Σιδηρουργία, Ξυλουργία, Ένδυση, Υπόδηση, Κλωστοϋφαντουργία,

Στον ευρύτερο αυτό τομέα περιλαμβάνονται τα επαγγέλματα του παραδοσιακά δυναμικού κλάδου των κατασκευών και σημαντικού μέρους της βιομηχανίας, όπως της αυτοκινητιστικής και της αεροπορικής βιομηχανίας, που στην Ελλάδα έχουν περιορισμένη ανάπτυξη συγκριτικά με τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η άλλοτε ισχυρή ναυπηγική βιομηχανία βρίσκεται σε κάμψη, αν και ο κλάδος δεν μπορεί να μην έχει παρουσία στη χώρα μας, στην κατ' εξοχήν ναυτική Ελλάδα. Οι κατασκευές έχει αποτελέσει παραδοσιακά την ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας, αλλά τα τελευταία χρόνια, έχει πληγεί βαρύτερα από την τρέχουσα οικονομική κρίση.

Συναφή επαγγέλματα που ενδιαφέρουν τους υποψηφίους για ανώτερες και ανώτατες σπουδές και υπάγονται στον τομέα είναι, μεταξύ άλλων, ο πολιτικός μηχανικός, ο αρχιτέκτονας μηχανικός, ο τοπογράφος, ο ναυπηγός, ο τεχνολόγος δομικών έργων, ο τεχνολόγος σχεδιαστής ξύλου και επίπλου, ο τεχνικός αυτοκινήτων-οχημάτων κτλ.. Ταιριάζουν σε άτομα με πρακτικές και τεχνικές δεξιότητες και συχνά ασκούνται, ή προορίζονται για να ασκούνται, σε υπαίθριους χώρους εργασίας. Στον κατασκευαστικό και μηχανολογικό τομέα κυρίως, συμπεριλαμβάνονται οι περισσότερες τεχνικές ειδικότητες που συνδέονται με πανεπιστημιακές σπουδές και υπάγονται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), όπου είναι εγγεγραμμένα πάνω από 80.000 άτομα.

Η πολυπληθέστερη κατηγορία διπλωματούχων του κλάδου είναι αυτή των πολιτικών μηχανικών και ακολουθούν οι ηλεκτρολόγοι μηχανικοί, και οι αρχιτέκτονες μηχανικοί, από τους οποίους οι μισοί περίπου απασχολούνται στην οικοδομή και στα δημόσια έργα.

Αν και πολλά από τα επαγγέλματα αυτά έχουν πληγεί από την τρέχουσα οικονομική κρίση, μεσομακροπρόθεσμα έχουν θετικές προοπτικές. Ειδικότερα, οι προοπτικές των μηχανολογικών επαγγελμάτων εμφανίζονται θετικές έως πολύ θετικές, στο πλαίσιο και των αυξανόμενων αναγκών της σύγχρονης τεχνολογίας.

3.Χημεία, Ενέργεια, Φάρμακα, Τρόφιμα, Ποτά

Τα επαγγέλματα που υπάγονται στην κατηγορία αυτή και προϋποθέτουν σπουδές σε Πανεπιστήμια, όπως του χημικού, του χημικού μηχανικού, του φαρμακοποιού, του βιολόγου και των συναφών ειδικοτήτων, ταιριάζουν σε άτομα που διαθέτουν ερευνητική, μεθοδική και δημιουργική σκέψη και ενδιαφέρονται για τα φυσικά, χημικά και βιολογικά φαινόμενα.

Οι εργασιακοί χώροι όπου συνήθως ασκούνται αποτελούν ένα ευρύ φάσμα επιλογών, από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έως τη βιομηχανία, την έρευνα, τον ποιοτικό έλεγχο, αλλά και τις εξειδικευμένες πωλήσεις συναφών προϊόντων, όπως τα φάρμακα και τα καλλυντικά.

Οι επαγγελματική απορροφητικότητα των συναφών επαγγελμάτων παρουσιάζει δυσχέρειες, κυρίως λόγω της υπερπληθώρας αποφοίτων από τις σχετικές σχολές σε επίπεδο Πανεπιστημίου, αλλά και μεταπτυχιακών σπουδών. Επιπλέον, οι κλάδοι της χημικής βιομηχανίας, του πλαστικού, των διυλιστηρίων, της τσιμεντοβιομηχανίας, που υπάγονται στην ως άνω κατηγορία, είναι έντασης κεφαλαίου. Είναι δηλαδή σε μεγάλο βαθμό αυτοματοποιημένες και κάθε επέκτασή τους με νέες επενδύσεις απαιτεί σχετικά περιορισμένο αριθμό εργαζομένων. Παρ' όλα αυτά, η προοπτική εκμετάλλευσης υδρογοναρθράκων, δημιουργεί κάποιες αισιόδοξες προοπτικές για τον ευρύτερο αυτό επαγγελματικό κλάδο.

Η ελληνική παραγωγή φαρμάκων υποκαθίσταται από εισαγωγές, με συνέπεια οι πλεονάζοντες φαρμακοποιοί της χώρας να αντιμετωπίζουν δυσκολίες επαγγελματικής αποκατάστασης, τις οποίες συχνά αναζητούν ή στα υπεράριθμα ήδη μικρά φαρμακεία, που υπάρχουν σε κάθε γωνιά της χώρας, ή στο εμπόριο φαρμάκων, καλλυντικών και χημικών προϊόντων. Εκεί όμως εισέρχονται και απόφοιτοι από άλλους κλάδους, όπως οι γεωπόνοι, οι βιοτεχνολόγοι, οι τεχνολόγοι τροφίμων, οι χημικοί, οι βιολόγοι.

Ένας τομέας που εμφανίζει σχετικά καλύτερες προοπτικές είναι αυτός που σχετίζεται με την παρασκευή και τον ποιοτικό έλεγχο των τροφίμων και των ποτών, αν και εδώ υπάρχουν απόφοιτοι πολλών συναφών σχολών, όπως οι χημικοί, οι βιολόγοι, οι φαρμακοποιοί κτλ., που μπορούν να διεκδικήσουν θέσεις εργασίας. Συγκριτικά καλύτερη, αν και αμφιλεγόμενη, είναι η κατάσταση για επαγγέλματα που συνδέονται με σπουδές σε ανώτερες σπουδές τεχνολογικού χαρακτήρα, όπως του τεχνολόγου ελέγχου ποιότητας, του τεχνολόγου τροφίμων κλπ.

Ικανοποιητικές προοπτικές έχουν τα επαγγέλματα του κλάδου που συνδέονται με επαγγελματική εκπαίδευση ή και σχετική εργασιακή εμπειρία, όπως ο οινολόγος, ο γαλακτοκόμος, ο τεχνίτης καυσίμων κλπ.

4.Πληροφορική, Τηλεπικοινωνίες

Είναι γνωστό ότι στην πληροφορική, στις τηλεπικοινωνίες και γενικότερα στην υψηλή τεχνολογία χτυπά η καρδιά του μέλλοντος της παγκοσμιοποιημένης και της ελληνικής οικονομίας, γι' αυτό και οι συνολικές προοπτικές όλων των επαγγελμάτων του ευρύτατου αυτού τομέα είναι ιδιαίτερα θετικές. Πολλές νέες ειδικότητες εμφανίζονται για πρώτη φορά στον ορίζοντα της επαγγελματικής ζωής του τομέα, ενώ άλλες προέρχονται από τη μετεξέλιξη ή τη διάσπαση παλαιότερων. Για το λόγο αυτό, οι ονομασίες σε πολλές περιπτώσεις δε θεωρούνται ακόμη δόκιμες, δεν είναι άμεσα αναγνωρίσιμες και πιθανώς να αλλοιωθούν στο κοντινό μέλλον.

Τα επαγγέλματα της πληροφορικής ταιριάζουν σε άτομα που τους αρέσει να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή τουλάχιστον δεν τους αποστρέφονται. Γι' αυτό και στην περίπτωση των τελευταίων, δε συνιστάται να επιλέγονται παρόμοια επαγγέλματα, παρόλο που γενικότερα αποτελούν ένα σίγουρο εισιτήριο για εργασιακή αποκατάσταση. Η απλή γνώση και χρήση των

υπολογιστών φυσικά είναι υποχρεωτική για όλους, ανεξάρτητα από το ποιο επάγγελμα θα ακολουθήσουν τελικά.

Με την πληροφορική συνδέονται οι σύγχρονες ειδικότητες των τηλεπικοινωνιών, της ψηφιακής τεχνολογίας, του αυτοματισμού, της ρομποτικής και της τηλεματικής. Για όλες τις συναφείς ειδικότητες και υποειδικότητες, το μέλλον προοιωνίζεται αισιόδοξο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι οι επαγγελματίες που τις ασκούν θα ενημερώνονται και θα ανανεώνουν συνεχώς τις γνώσεις τους σ' έναν τομέα όπως αυτός της πληροφορικής, όπου οι εξελίξεις τρέχουν με ιλιγγιώδη ταχύτητα.

Η πληροφορική μαζί με τη γνώση της αγγλικής αποτελούν απαραίτητο εφόδιο για την άσκηση των περισσότερων επαγγελμάτων μεσαίας και ανώτερης βαθμίδας. Ακόμη και οι απόφοιτοι θεωρητικών σπουδών, όπως της φιλοσοφίας, της ιστορίας, της κοινωνιολογίας, της αρχαιολογίας κτλ., είναι αναγκαίο σήμερα να γνωρίζουν τη χρήση των υπολογιστών, αφού η αναζήτηση των γνώσεων του αντικειμένου των σπουδών τους, και όχι μόνο, βρίσκεται πλέον σε ηλεκτρονικά οργανωμένες βιβλιοθήκες.

Οι εφαρμογές της πληροφορικής είναι τόσες πολλές και καθημερινές, που η λεπτομερής καταγραφή τους ξεφεύγει του παρόντος. Οι απόφοιτοι σχολών με αρνητικές επαγγελματικές προοπτικές, όπως αυτές των λεγόμενων θεωρητικών σπουδών, μπορούν να μεταπηδήσουν σε άλλους εργασιακούς τομείς, με την απαραίτητη προϋπόθεση της καλής γνώσης της πληροφορικής και της αγγλικής. Το ίδιο ισχύει και για τους αποφοίτους λυκείου, οι οποίοι, εφόσον δεν εμπλουτίσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα με εξειδικευμένες γνώσεις, είναι σχεδόν αδύνατο σήμερα να βρουν εργασία σε μη οικογενειακές επιχειρήσεις.

Στον ευρύτερο τομέα της πληροφορικής προβλέπεται ότι θα απασχολούνται στο μέλλον άμεσα ή έμμεσα, πάνω από τους μισούς εργαζόμενους. Η διαπίστωση αυτή θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά και έγκαιρα υπόψη από τους νέους στο σχεδιασμό του επαγγελματικού τους μέλλοντος.

Μια σημαντική διαφοροποίηση των ειδικοτήτων πληροφορικής όλων των βαθμίδων είναι ο διαχωρισμός τους με κριτήριο την κατεύθυνση λογισμικού (software) και υλισμικού (hardware).

Γενικότερα, το λογισμικό αναφέρεται στη δημιουργία προγραμμάτων για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ενώ το υλισμικό αφορά την κατασκευή και επισκευή τους. Οι σπουδές και τα επαγγέλματα που συνδέονται με το λογισμικό επικεντρώνονται κυρίως σε εφαρμογές και αξιοποίηση των υπολογιστών για διάφορες χρήσεις, με τη δημιουργία και την εφαρμογή προγραμμάτων, ενώ όσες έχουν σχέση με το υλισμικό συνδέονται περισσότερο με τις τεχνικές πλευρές τους, δηλαδή με το κατασκευαστικό του συνόλου και των επιμέρους εξαρτημάτων των υπολογιστών. Σύμφωνα με την ταξινόμηση Κ.17, η πληροφορική υποδιαιρείται σε δύο υποομάδες, του λογισμικού και του υλισμικού.

Όλα τα επαγγέλματα και οι διαρκώς εξελισσόμενες ειδικότητες του κλάδου που συνδέονται με την επαγγελματική εκπαίδευση ή σχετική εργασιακή εμπειρία, έχουν καλές ή και πολύ καλές προοπτικές, με την προϋπόθεση ότι τα άτομα που τα ασκούν, παρακολουθούν και ανανεώνουν συνεχώς τις τεχνικές τους γνώσεις. Δυσχερέστερες προοπτικές έχουν οι πληροφορικοί-εκπαιδευτικοί.

5.Οικονομία, Τράπεζες, Διοίκηση

Στον ευρύτερο αυτό κλάδο περιλαμβάνονται επαγγέλματα της οικονομικής και της διοικητικής επιστήμης και πρακτικής, όπως ο οικονομολόγος, ο οικονομολόγος διοίκησης (διοίκηση επιχειρήσεων), ο φοροτεχνικός-λογιστής, ο ορκωτός λογιστής-εκτιμητής, το διοικητικό στέλεχος επιχειρήσεων, ο τραπεζικός κτλ.

Οι δεξιότητες και οι ικανότητες που απαιτούνται για το ευρύ φάσμα των επαγγελματιών του κλάδου διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους. Ο οικονομολόγος ερευνητής, χρειάζεται, λ.χ., να διαθέτει ερευνητική, ευρηματική, δημιουργική, μεθοδική, αναλυτική και συνθετική σκέψη και οπωσδήποτε αριθμητικές ικανότητες.

Ο οικονομολόγος διοίκησης, ή οικονομοδιοικητικός (manager), ταιριάζει περισσότερο σε άτομα με διοικητικές ικανότητες, με κυρίαρχα στοιχεία τη μεθοδικότητα, την ενεργητικότητα και την αποφασιστικότητα. Ο φοροτεχνικός-λογιστής και ο ορκωτός λογιστής, πρέπει να είναι τακτικός, μεθοδικός, να διαθέτει επιμονή και προσαρμοστικότητα στις ανάγκες αριθμητικών και υπολογιστικών πράξεων, να είναι δηλαδή περισσότερο συμβατικός και επιχειρηματικός τύπος.

Οι προοπτικές απασχόλησης των οικονομικών, τραπεζικών και διοικητικών, επαγγελματιών διαφοροποιούνται σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με τις γνώσεις, τα προσόντα και τις ικανότητες των ατόμων που τα ασκούν. Η εποχή που υπήρχαν θέσεις εργασίας στον κλάδο διοίκησης για απλούς απόφοιτους λυκείων, ανήκει οριστικά στο παρελθόν.

Σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό αυτό ισχύει για το δημόσιο τομέα. Σήμερα, η ένταξη σε διοικητικές θέσεις στο δημόσιο είναι πολύ περιορισμένες. Στον ιδιωτικό τομέα, η υποψηφιότητα για την κατάληψη θέσεων εργασίας πρέπει απαραίτητα να ενισχύεται με επιπλέον προσόντα, με πολύ καλή γνώση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, της αγγλικής και άλλων γλωσσών κατά περίπτωση, καθώς και με εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες.

Γενικότερα, θετικές και κατά περίπτωση πολύ θετικές είναι οι προοπτικές του οικονομολόγου, του οικονομολόγου διοίκησης, του φοροτεχνικού, του ορκωτού λογιστή και ορκωτού εκτιμητή, του υψηλού επιπέδου στελέχους γραμματείας και ειδικότερα των στελεχών επιχειρήσεων που διαθέτουν ικανοποιητική απόδοση, αφοσίωση και ικανότητες προσαρμογής στο επιχειρηματικό και εταιρικό κλίμα.

Ειδικότερα στον τραπεζικό κλάδο, παρ' όλη τη μεγέθυνση του όγκου των συναλλαγών, οι θέσεις εργασίας συρρικνώνονται τα τελευταία χρόνια. Αυτό οφείλεται στην εκτεταμένη εισαγωγή της τεχνολογίας και του αυτοματισμού που υποκαθιστά πολλές θέσεις εργασίας στις τράπεζες. Οι συνήθως καλές συνθήκες εργασίας στις περισσότερες περιπτώσεις, το υψηλό κύρος του επαγγέλματος και κατά κανόνα η μονιμότητα εργασίας, έχουν ως συνέπεια πολλοί νέοι να επιθυμούν την πρόσληψή τους σε τράπεζες.

Ορισμένα επαγγέλματα του κλάδου που συνδέονται με επαγγελματική εκπαίδευση ή εμπειρική κατάρτιση όπως η γραμματέας διοίκησης, ο βοηθός λογιστή, ο υπάλληλος εξωτερικών εργασιών, ο ειδικός διαχείρισης αποθηκών κ.ά, έχουν συνήθως ικανοποιητικές προοπτικές.

6.Εμπόριο, Δημόσιες σχέσεις

Ο ευρύτερος τομέας του εμπορίου και των δημοσίων σχέσεων έχει παραδοσιακά ισχυρή παρουσία στη χώρα μας και προσφέρει πολλές και πολυποικίλες ευκαιρίες απασχόλησης σε άτομα που διαθέτουν επικοινωνιακά προσόντα και ειδικές γνώσεις για τα διάφορα είδη και κατηγορίες πωλήσεων. Ο έμπορος, ο πωλητής, ο οικονομολόγος πωλήσεων (marketingmanager), το στέλεχος δημοσίων σχέσεων, ο ιατρικός επισκέπτης, όπως ο ασφαλιστής, ο σύμβουλος-πωλητής επενδυτικών προϊόντων, είναι επαγγέλματα που ταιριάζουν σε εξωστρεφείς και κοινωνικούς χαρακτήρες, που να είναι σε θέση να επικοινωνούν και να πείθουν.

Ο ευρύτερος κλάδος των πωλήσεων χαρακτηρίζεται από εποχιακές αυξομειώσεις εργασιών, περιοδική και μερική απασχόληση και εισοδο-έξοδο μεγάλου αριθμού κυρίως νέων ατόμων που αναζητούν μια πρώτη και συνήθως προσωρινή εργασία. Παρ' όλα αυτά, οι έμπειροι και καλοί

πωλητές που ειδικεύονται με επιτυχία σε επιμέρους τομείς, έχουν διασφαλισμένες επαγγελματικές προοπτικές.

Οι μικρές οικογενειακές εμπορικές επιχειρήσεις, που παραδοσιακά απασχολούσαν ένα πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια υφίστανται τον ισχυρό ανταγωνισμό από την εισβολή των μεγάλων πολυεθνικών ή ημεδαπών πολυκαταστημάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλές να κλείνουν και οι μικροέμποροι του χθες, συχνά να αναζητούν εργασία σε μεγάλα καταστήματα ως πωλητές. Παρ' όλα αυτά, διαφαίνεται ότι, πάντοτε θα υπάρχει χώρος και για μικρές εμπορικές επιχειρήσεις που παρέχουν εξειδικευμένες και συμπληρωματικές υπηρεσίες.

Ο κλάδος των ασφαλειών, ύστερα από μια αλματώδη ανοδική πορεία την τελευταία τριακονταετία, εμφανίζει ισχυρά σημάδια κορεσμού, γι' αυτό και είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικός. Παρ' όλα αυτά, το επάγγελμα του ασφαλιστή προσελκύει και παρέχει προσοδοφόρα σταδιοδρομία σε άτομα που διαθέτουν ξεχωριστό ταλέντο και έφεση στις δημόσιες σχέσεις και στις υψηλού επιπέδου πωλήσεις, ικανοποιητικές γνώσεις και εμπειρία της αγοράς, επιμονή, μεθοδικότητα και κινητικότητα. Γι' αυτό και οι καλοί ασφαλιστές έχουν ικανοποιητικές επαγγελματικές προοπτικές.

Απασχολούμενοι στον κλάδο αυτό που προέρχονται από επαγγελματική εκπαίδευση και διαθέτουν ικανοποιητική εμπειρία, εργατικότητα και ικανότητες στον ευρύτερο κλάδο του εμπορίου, των πωλήσεων, των δημοσίων σχέσεων, μπορεί να έχουν καλές έως και πολύ καλές προοπτικές εργασιακής αποκατάστασης.

7. Νομικά επαγγέλματα

Στα νομικά επαγγέλματα υπάγονται οι δικαστές και οι εισαγγελείς που είναι μόνιμοι ανώτεροι δημόσιοι λειτουργοί, απόφοιτοι νομικών σχολών. Ο δικαστικός και εισαγγελικός κλάδος εξασφαλίζει μονιμότητα εργασίας και υψηλό κοινωνικό κύρος αλλά η ένταξη σ' αυτόν είναι πολύ δύσκολη, αφού γίνεται μέσα από αυστηρούς διαγωνισμούς, όπου η συμμετοχή είναι πολύ μεγάλη σε σχέση με τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων.

Οι επαγγελματικές προοπτικές του δικηγόρου, που πρέπει να διαθέτει κριτική, αναλυτική, συνθετική, μεθοδική σκέψη, δυνατότητες επικοινωνίας, έκφρασης και πειθούς, είναι εξαιρετικά αρνητικές. Παρατηρείται με ολόένα πιο αυξανόμενο ρυθμό υπερπροσφορά δικηγόρων, που κατατάσσει τη χώρα μας στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως ως προς την αναλογία τους με τον πληθυσμό.

Η δυνατότητα άμεσης άσκησης δικηγορίας και σε αλλοεθνείς δικηγόρους από χώρες της Ε.Ε. που εγγράφονται υποχρεωτικά σε εγχώριους συλλόγους, αποδείχτηκε περιορισμένος ή και ανύπαρκτος, κυρίως του μεγάλου εμποδίου που συνιστά για τους ξένους η χρήση της ελληνικής γλώσσας, σε συνδυασμό με τις ιδιαιτερότητες της δικαιοσύνης στην Ελλάδα.

Παρ' όλη τη γενικότερη αρνητική εικόνα των επαγγελματικών προοπτικών των δικηγόρων, ορισμένα προικισμένα άτομα, με γνώσεις, συγκρότηση, πρακτική εμπειρία και υψηλές δυνατότητες, μπορεί να έχουν ικανοποιητική επαγγελματική σταδιοδρομία στον κλάδο. Η οικογενειακή παράδοση, οι κοινωνικές γνωριμίες, οι καλές δημόσιες σχέσεις αποτελούν επιπλέον θετικούς παράγοντες σε μια τέτοια προοπτική.

Σύγχρονες ειδικεύσεις που προσφέρουν σχετικά καλύτερες προοπτικές στον ανταγωνιστικό κόσμο της νομικής επιστήμης και της δικηγορίας είναι ο συνδυασμός των νομικών γνώσεων με οικονομικά, ναυτιλιακά και ζητήματα σύγχρονης τεχνολογίας, καθώς και θέματα διεθνούς οικονομικού και ευρωπαϊκού δικαίου και ειδικότερα στο ραγδαία αναπτυσσόμενο δίκαιο του διαδικτύου.

8.Μεταφορές, Ναυτιλία

Στον ευρύτερο τομέα των μεταφορών και της εμπορικής ναυτιλίας περιλαμβάνονται επαγγέλματα όπως ο πιλότος, ο ιπτάμενος φροντιστής, ο επιμελητής πτήσεων, ο εμποροπλοίαρχος, ο μηχανικός εμπορικού ναυτικού, ο ναύτης κλπ.

Οι δεξιότητες που ταιριάζουν με τα επαγγέλματα αυτά παρουσιάζουν ομοιότητες αλλά και διαφορές. Ο πιλότος χρειάζεται να διαθέτει πρακτικές και τεχνικές ικανότητες, ισχυρά ανακλαστικά και δυνατότητες αντιμετώπισης κρίσεων, στοιχεία που ως ένα βαθμό χρειάζονται ο πλοίαρχος και οι επαγγελματίες οδηγοί οδικών μεταφορών. Οι μηχανικοί του εμπορικού ναυτικού, εκτός από την αγάπη για τη θάλασσα, πρέπει να διαθέτουν έμφυτες κλίσεις σε τεχνικές ειδικότητες. Οι ιπτάμενοι φροντιστές, εκτός από την κλίση τους για ταξίδια, θα πρέπει να διαθέτουν και επικοινωνιακές δεξιότητες.

Οι οδικές μεταφορές και οι αερομεταφορές καλύπτουν ευρύ φάσμα και όγκο δραστηριοτήτων και απασχολούν μεγάλο αριθμό ατόμων διάφορων ειδικοτήτων. Οι οδικές μεταφορές περιλαμβάνουν τις αστικές συγκοινωνίες, με λεωφορεία και ταξί, και τις εμπορικές μεταφορές, με φορτηγά και νταλίκες, καθώς και τις μεταφορές ανθρώπων και εμπορευμάτων με το σιδηροδρομικό δίκτυο.

Με τις αερομεταφορές μετακινούνται κυρίως άτομα, αλλά γίνονται και μεταφορές εμπορευμάτων περιορισμένου βάρους και όγκου. Οι κλάδοι των μεταφορών, όπως συμβαίνει και με τη ναυτιλία και με τις κατασκευές, υφίστανται περισσότερο από άλλους κλάδους τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις των οικονομικών διακυμάνσεων με ανάλογα απότομες διακυμάνσεις στην αγορά εργασίας. Η γενικότερη τάση όμως των μεταφορών και της ναυτιλίας είναι θετική, με περιοδικές αυξομειώσεις. Ειδικότερα για τη χώρα μας, λόγω της γεωγραφικής θέσης και της αυξημένης σημασίας του τουρισμού για την οικονομία, οι μεταφορές αποτελούν έναν αρκετά ισχυρό κλάδο με καλές προοπτικές ανάπτυξης και με ανάλογες επιπτώσεις για τα σχετικά επαγγέλματα.

Η παραδοσιακή σύνδεση του Έλληνα με τη θάλασσα εκφράζεται σήμερα από το γεγονός ότι η ελληνόκτητη εμπορική ναυτιλία αποτελεί την πρώτη ναυτιλιακή δύναμη παγκοσμίως. Η εμπορική ναυτιλία διακρίνεται στην ποντοπόρα, που αφορά μεταφορές εμπορευμάτων σε διεθνή κλίμακα, και στην ακτοπλοΐα, όπου κινούνται τα πλοία των εσωτερικών γραμμών.

Στο ναυτιλιακό κλάδο και στα συναφή επαγγέλματα περιλαμβάνεται επίσης και το πολεμικό ναυτικό. Μέρος της ναυτιλίας αποτελούν τα μεγάλα ή μικρά σκάφη αναψυχής, ένας κλάδος που μπορεί να έχει σοβαρές προοπτικές ανάπτυξης. Ο παλαιότερος ισχυρός αθλητικός στόλος της χώρας εμφανίζει συρρίκνωση, λόγω της μείωσης των αθλημάτων, του ισχυρού διεθνούς ανταγωνισμού και της ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιέργειών.

Παρά το τεράστιο οικονομικό της μέγεθος, η ελληνόκτητη ναυτιλία απασχολεί συγκριτικά μικρό αριθμό Ελλήνων υπηκόων, αφού, από τη δεκαετία του 1970 και μετά, σε θέσεις κατώτερων κυρίως πληρωμάτων απασχολούνται αλλοδαποί ναυτικοί. Ακόμα και για τις υψηλόβαθμες θέσεις των πληρωμάτων, τουλάχιστον όσον αφορά την ποντοπόρα ναυτιλία, υπάρχει περιορισμένη προσέλευση Ελλήνων ναυτικών, γι' αυτό και οι προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο είναι εξαιρετικά θετικές.

Σημαντικά επαγγέλματα του κλάδου που συνδέονται με επαγγελματική εκπαίδευση όπως ο επαγγελματίας οδηγός λεωφορείου, φορτηγού, ταξί, ο πλοηγός, ο σκίπερ, κλπ. έχουν καλές προοπτικές, ενώ δεν ισχύει το ίδιο για τον αεροσυνοδό-φροντιστή.

9. Τουρισμός

Ο ευρύτερος τομέας του τουρισμού και του επισιτισμού είναι σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους αυτοτελείς κλάδους απασχόλησης της ελληνικής οικονομίας. Στον τουρισμό μόνο απασχολούνται πάνω από 300.000 άτομα, από τους οποίους όμως ένα μεγάλο μέρος εργάζεται σε εξαρτημένη βάση. Ο κλάδος είναι χώρος έντασης εργασίας (απασχολεί δηλαδή μεγάλο αριθμό εργαζομένων σε σχέση με το επενδυμένο κεφάλαιο), γι' αυτό και η όποια ανοδική του εξέλιξη είναι ευθέως ευεργετική για την απασχόληση. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι περιοχές της χώρας με τη μικρότερη ανεργία είναι αυτές που εμφανίζουν την υψηλότερη τουριστική ανάπτυξη.

Όπως είναι φυσικό, ο κλάδος εμφανίζει μεγαλύτερο δυναμισμό στις τουριστικές περιφέρειες της χώρας, όπου όμως ο κύκλος εργασιών συνήθως δεν ξεπερνά τους έξι μήνες ή διαρκεί λιγότερο. Για την αναγκαία επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου απαιτείται σοβαρή και μεθοδική προώθηση εναλλακτικών και θεματικών μορφών, όπως ο συνεδριακός, θαλάσσιος, υποβρύχιος, ορεινός, χιονοδρομικός, ορειβατικός, αρχαιολογικός, πολιτισμικός, λησθητικός κτλ. τουρισμός.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που κατέχει η χώρα, λόγω καλών κλιματολογικών συνθηκών, γεωγραφικής θέσης, ποικιλίας γεωλογικής διαμόρφωσης, τεράστιων παραλιακών εκτάσεων, μοναδικού νησιώτικου πλέγματος, ηλιοφάνειας, καθαρότητας της θάλασσας, αρχαιολογικών και ιστορικών θησαυρών, επιδέχονται μεγαλύτερη από τη μέχρι σήμερα αξιοποίησή τους.

Πρέπει βέβαια να επισημανθεί ότι ο τουρισμός, σε μεγαλύτερη έκταση από τους άλλους κλάδους υφίσταται πρώτος τις επιπτώσεις από την άνοδο ή την πτώση της διεθνούς οικονομίας. Γενικότερα όμως, τα τουριστικά επαγγέλματα, παρ' όλης τις περιοδικές διακυμάνσεις και ιδιαιτερότητες, εμφανίζουν θετικές έως πολύ θετικές προοπτικές.

Επαγγέλματα που συνδέονται με επαγγελματική εκπαίδευση, όπως ο ξενοδοχοϋπάλληλος, ο υπάλληλος υποδοχής ξενοδοχείων, ο σερβιτόρος, έχουν θετικές προοπτικές σε περιοχές με μέση έως υψηλή τουριστική ανάπτυξη. Πολύ καλές προοπτικές έχουν ο μάγειρας, ο ζαχαροπλάστης, ο αρτοποιός.

10. Αθλητισμός

Η αθλητική ανάπτυξη του επαγγελματικού αθλητισμού τα τελευταία τριάντα χρόνια, έχει οδηγήσει στη δημιουργία αξιοπρόσεκτου αριθμού επαγγελματιών που απασχολούνται στον ίδιο τομέα. Εκτός από το παραδοσιακό επάγγελμα του γυμναστή-εκπαιδευτικού που απασχολείται σε δημόσια και ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, σήμερα υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι προπονητές διάφορων αθλημάτων, αθλητές-ψυχαγωγοί κλπ.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα συναφή επαγγέλματα ασκούνται από πρώην ερασιτέχνες ή επαγγελματίες αθλητές, οι οποίοι συνδυάζουν κατάλληλα σωματικά προσόντα, αγάπη για το άθλημα όπου ειδικεύονται, αγάπη για υπαίθριες δραστηριότητες, σε συνδυασμό με διοικητικές-οργανωτικές ικανότητες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως, και ειδικότερα εκείνα που σχετίζονται με τη θάλασσα ή τα χειμερινά αθλήματα, έχουν τη μορφή της εποχιακής ή μερικής απασχόλησης. Τα βοηθητικά επαγγέλματα του κλάδου, όπως ο φύλακας ασφαλείας, ο βοηθός γυμναστή έχουν μέτριες έως προβληματικές προοπτικές απορρόφησης στην αγορά εργασίας.

11.Ενημέρωση και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας

Επαγγέλματα που υπάγονται στην κατηγορία της ενημέρωσης και των μέσων μαζικής επικοινωνίας είναι, μεταξύ άλλων, του δημοσιογράφου, του διαφημιστή, του επικοινωνιολόγου, του επιμελητή εκδόσεων, του μεταφραστή-διερμνέα, του τηλεπαρουσιαστή, του ηχοηχητή, του παραγωγού τηλεόρασης και ραδιοφώνου, του φωτορεπόρτερ κτλ.

Τα περισσότερα από τα επαγγέλματα αυτά στη σημερινή εποχή ταιριάζουν σε άτομα με κοινωνικό, επικοινωνιακό, ενεργητικό και κυριαρχικό χαρακτήρα, που συνδυάζεται με επιμονή, υπομονή, αποφασιστικότητα, θάρρος, δημιουργικότητα, ευρηματικότητα και προσαρμοστικότητα.

Το σημαντικό επάγγελμα του δημοσιογράφου, που απασχολεί μεγάλο αριθμό ατόμων, προσελκύει άτομα διαφορετικού είδους και βαθμίδων εκπαίδευσης. Η εμπειρία, το ταλέντο, οι σφαιρικές και ειδικές γνώσεις, η συγκρότηση της προσωπικότητας, οι ξεχωριστές δεξιότητες γραπτού λόγου, οι καλές διαπροσωπικές σχέσεις, η ενεργητικότητα και η επιμονή αποτελούν τα κύρια προσόντα και εφόδια για την επαγγελματική σταδιοδρομία στον ιδιαίτερα ανταγωνιστικό αυτό εργασιακό στίβο.

Η είσοδος στο επάγγελμα δεν προϋποθέτει υποχρεωτικά αντίστοιχες πανεπιστημιακές σπουδές, οι οποίες στη χώρα μας άλλωστε οργανώθηκαν σχετικά πρόσφατα. Οι επαγγελματικές προοπτικές των δημοσιογράφων είναι γενικότερα αρνητικές, αν και υπάρχουν ιδιαιτερότητες που συνδέονται με κάθε ατομική περίπτωση χωριστά. Ιδιαίτερα δυσχερής είναι η είσοδος στο επάγγελμα τα πρώτα χρόνια άσκησης του επαγγέλματος ενώ κατά κανόνα συνδέονται με ελάχιστες ή μηδενικές αμοιβές.

Η ειδικότητα του διαφημιστή, που απασχολείται σε διαφημιστικές εταιρείες, υποδιαιρείται και αυτή σε επιμέρους ειδικεύσεις και συγκεκριμένα: στο δημιουργό (δημιουργικό, λεκτικό και εικαστικό), στον προγραμματιστή (mediaplanner), που ασχολείται με την κατανομή κονδυλίων, στον προμηθευτή και στον πωλητή διαφήμισης. Οι διαφημιστές που απασχολούνται σε διάφορα μέσα επικοινωνίας, οι οποίοι λειτουργούν κυρίως ως ειδικού τύπου έμπειροι πωλητές, εξειδικεύονται συνήθως ανάλογα με το μέσο στο οποίο απασχολούνται (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, περιοδικά, διαφήμιση εξωτερικού χώρου, χορηγίες κτλ.). Συναφές με το επάγγελμα του διαφημιστή είναι και αυτό του ειδικού στις δημόσιες σχέσεις.

Οι επαγγελματικές προοπτικές του διαφημιστή είναι αμφιλεγόμενες, αν και υπάρχουν σοβαρές διαφοροποιήσεις κατά περίπτωση. Επαγγέλματα όπως του σκιτσογράφου έχουν περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές, αλλά είναι πολύ πιθανό ένας ιδιαίτερα ταλαντούχος εικονογράφος-σκιτσογράφος να βρει εργασία σε εικονογραφήσεις διάφορων μορφών, στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, τις εκδόσεις, τις εκτυπώσεις, το σχεδιασμό εντύπων κτλ. Σημαντικό επιπρόσθετο προσόν για τον κλάδο είναι η γνώσεις εφαρμογών πληροφορικής σε συναφείς εργασίες.

12.Καλές, Εφαρμοσμένες και Γραφικές Τέχνες

Στις καλές, εφαρμοσμένες και γραφικές τέχνες υπάγονται πολλά ελκυστικά και λαμπερά επαγγέλματα όπως του ηθοποιού, του σκηνοθέτη, του μουσικού, του ζωγράφου, του τραγουδιστή, του χορευτή, του ενδυματολόγου θεάτρου, του καλλιτεχνικού πράκτορα, του γκαλερίστα, αλλά και του τεχνολόγου-φωτογράφου, του τεχνολόγου-γραφίστα, του τεχνολόγου γραφικών τεχνών, του τεχνικού κινούμενης εικόνας, του διακοσμητή, του τεχνικού μουσικολόγου, του τεχνικού κοσμήματος, του τεχνικού συντήρησης παραδοσιακών κτιρίων κτλ.

Ευνόητο είναι πως τα επαγγέλματα αυτά ταιριάζουν σε άτομα με καλλιτεχνική φύση, με ευρηματικότητα, ελευθεριότητα, ευαισθησία, τα οποία διαθέτουν έμφυτο ταλέντο για την άσκησή

τους, κάτι που συχνά δεν είναι εύκολο να διαπιστωθεί εγκαίρως. Οι επαγγελματικές προοπτικές στις περισσότερες περιπτώσεις των καλλιτεχνικών επαγγελμάτων, όπου μπορούν να εισέρχονται απόφοιτοι από διάφορες κατευθύνσεις και βαθμίδες σπουδών ή και χωρίς ανώτερες σπουδές, εμφανίζονται αρνητικές έως και πολύ αρνητικές.

Οι καλοί και έμπειροι ζωγράφοι κατά περίπτωση πιθανόν να βρουν κάποιες διεξόδους εργασίας, γι' αυτό και το ισοζύγιό τους μπορεί να εμφανίζεται κατά περίπτωση αρνητικό ή θετικό. Κάτι τέτοιο, φυσικά, συνδέεται πολύ έντονα με το προσωπικό ταλέντο του καθένα. Οι διαπιστώσεις αυτές δεν ισχύουν φυσικά για τους ερασιτέχνες ζωγράφους.

Επαγγέλματα όπως του ζωγράφου, του γλύπτη, του μυθιστοριογράφου, του σεναριογράφου εξαρτώνται σε τέτοιο βαθμό από το ταλέντο, που είναι παρακινδυνευμένο να γίνουν προβλέψεις επαγγελματικών προοπτικών. Σε γενικές γραμμές πάντως, το ισοζύγιο των επαγγελμάτων αυτών είναι αρνητικό.

Για τους μουσικούς υπάρχει ορισμένη ζήτηση εργασίας, που όμως υπερκαλύπτεται από αντίστοιχη υπερπροσφορά, αφού μεγάλος αριθμός τους δυσκολεύεται να βρει εργασία. Πολλοί επαγγελματίες μουσικοί, επειδή έχει μειωθεί ο συνολικός χρόνος απασχόλησής τους, επιδιώκουν να ασκούν παράλληλη εργασία και σε άλλα επαγγέλματα. Στο χώρο της κλασικής μουσικής η κατάσταση εμφανίζεται λίγο καλύτερη.

Οι εργασιακές προοπτικές των ηθοποιών είναι πολύ αρνητικές, με εξίσου δυσοίωνες προοπτικές για το απώτερο μέλλον, λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης θέσεων εργασίας στον κλάδο. Οι περισσότεροι επαγγελματίες ηθοποιοί σήμερα, με εξαίρεση τους ιδιαίτερα αναγνωρισμένους και καταξιωμένους, υποχρεώνονται να ετεροαπασχολούνται. Οι προοπτικές των χορευτών-χορογράφων είναι σχετικά καλύτερες.

Οι προοπτικές των επαγγελμάτων στις γραφικές τέχνες είναι θετικές. Θετικές είναι και οι προοπτικές ειδικοτήτων που προέρχονται κυρίως από σπουδές που συνδυάζουν τις τέχνες με την τεχνολογία, όπως λ.χ. του τεχνολόγου-μουσικού, του τεχνολόγου-γραφίστα κτλ. Αλλά και σε άλλα επαγγέλματα που συνδέονται με την επαγγελματική εκπαίδευση, όπως του τεχνίτη κεραμικής και αγγειοπλαστικής, του τεχνίτη αργυροχρυσόχου, του μαρμαρογλύπτη, του κομμωτή, οι προοπτικές εμφανίζονται σχετικά ικανοποιητικές.

13.Υγεία, Πρόνοια

Σύμφωνα με την ταξινόμηση Κ.17, τα επαγγέλματα αυτά υποδιαιρούνται σε δύο υποομάδες, της υγείας και της πρόνοιας. Εδώ υπάγεται αυτό που έχει την περισσότερη ζήτηση, το επάγγελμα του γιατρού, καθώς και, μεταξύ άλλων, του οδοντίατρου, του ψυχολόγου, του κοινωνικού λειτουργού, του νοσηλευτή, του κτηνίατρου, του φυσιοθεραπευτή, του αισθητικού, του διαιτολόγου, του οπτικού, του λογοθεραπευτή, του νοσοκόμου, του τεχνολόγου ιατρικών μηχανημάτων και εργαστηρίων, του ειδικού φροντίδας παιδιών με ειδικές ανάγκες κτλ.

Τα περισσότερα από τα επαγγέλματα αυτά ταιριάζουν σε άτομα με ανεπτυγμένη την αίσθηση της κοινωνικής αλληλεγγύης, με αναλυτική, ερευνητική και δημιουργική σκέψη, καθώς και με ιδιαίτερη θέληση αλλά και δυνατότητες πρακτικών εφαρμογών στους χώρους της ιατρικής και της κοινωνικής πρόνοιας.

Στον ευρύτερο τομέα απασχολείται μεγάλος αριθμός ατόμων που προβλέπεται να αυξηθεί στο μέλλον, αν και σε μια τέτοια γενικότερη διαπίστωση υπάρχει μια σημαντική αρνητική εξαίρεση, αυτή των γιατρών και των οδοντιάτρων. Η αναλογία γιατρών προς τον πληθυσμό της χώρας είναι 1/185 και ειδικά στην Αθήνα 1/150 κατοίκους, όταν η ευρωπαϊκή αντίστοιχη αναλογία είναι 1/350-400. Παρόμοια περίπου δεδομένα ισχύουν και για τους οδοντίατρους. Όμως, ενώ στην Αθήνα έχουμε τέτοια φαινόμενα υπερσυγκέντρωσης, δεν ισχύει το ίδιο στην επαρχία και ιδιαίτερα σε

απομακρυσμένες περιοχές, όπου παρατηρείται, κατά περίπτωση, μέχρι και σοβαρή έλλειψη γιατρών σε ορισμένες ειδικότητες.

Το πρόβλημα περιπλέκεται αν ληφθεί υπόψη ότι οι γιατροί και οι οδοντίατροι, μετά από πολυετείς εξειδικευμένες σπουδές και αυξημένες επαγγελματικές και εισοδηματικές προσδοκίες, είναι πολύ δύσκολο να μεταπηδήσουν σε κάποιο άλλο επαγγελματικό αντικείμενο.

Η υπερπροσφορά εργασίας από απόφοιτους ιατρικών σχολών, πολλοί από τους οποίους εισρέουν μαζικά από το εξωτερικό, επιφέρει επιπλέον, όπως έχει επισημανθεί, αυξημένη πλασματική ζήτηση ιατρικών και φαρμακευτικών υπηρεσιών, που οφείλεται στις ανάγκες επιβίωσης των υποασπασολούμενων γιατρών, με συνακόλουθες δυσάρεστες συνέπειες για την υγεία του πληθυσμού. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, η αδυναμία απορρόφησης τους στην εγχώρια αγορά εργασίας, έχει οδηγήσει σε μαζική μετανάστευση Ελλήνων γιατρών σε χώρες κυρίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου υπάρχουν σχετικές ελλείψεις.

Γενικότερα, αν και εδώ και αρκετά χρόνια έχουν διαπιστωθεί αρνητικές επαγγελματικές προοπτικές των γιατρών που έχουν τελευταία επιδεινωθεί από την έλευση της οικονομικής κρίσης, αυτό δε σημαίνει ότι, άτομα με ξεχωριστές ικανότητες και επιμονή, δεν έχουν ελπίδες επαγγελματικής αποκατάστασης στον κλάδο. Σχετικά καλύτερη απορροφητικότητα στην εδώ αγορά εργασίας έχουν οι ειδικότητες των ψυχιάτρων, των πλαστικών χειρουργών και των ακτινολόγων.

Οι επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων σχολών ψυχολογίας έχουν κορεστεί τελευταία, αν και η απασχολησιμότητά τους διαφοροποιείται σημαντικά. Αυτό εξαρτάται από τις ειδικές δεξιότητες του κάθε επαγγέλματος, καθώς και τη μετέπειτα εργασιακή κατεύθυνση που μπορεί να είναι η κλινική ψυχολογία, η συμβουλευτική, ο επαγγελματικός προσανατολισμός ή και η ειδίκευση σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και διοίκησης επιχειρήσεων.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι νοσηλευτές, οι διαιτολόγοι, οι αισθητικοί, οι φυσιοθεραπευτές και όλα τα τεχνολογικά επαγγέλματα υγείας έχουν θετικές ή και πολύ θετικές προοπτικές. Για τους οπτικούς υπάρχει κάποια σχετική επιφύλαξη, που εξαρτάται από τις προοπτικές των χειρουργικών επεμβάσεων τελευταίας τεχνολογίας με ακτίνες λέιζερ, που έχουν αρχίσει να γίνονται για τη θεραπεία της μυωπίας.

Ικανοποιητικές προοπτικές εμφανίζουν τα βοηθητικά επαγγέλματα υγείας που συνδέονται με επαγγελματικές σπουδές, όπως των ειδικών για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, των νοσοκόμων - τραυματολόγων κτλ. Οι βοηθοί ακτινολόγοι και οι τεχνικοί ιατρικών μηχανημάτων έχουν εξασφαλισμένο εργασιακό μέλλον.

14. Εκπαίδευση, Θεωρητικές Επιστήμες

Τα επαγγέλματα της εκπαίδευσης και των θεωρητικών σπουδών υποδιαιρούνται, σύμφωνα με την ταξινόμηση Κ.17, σε τρεις υποομάδες:

- α) παιδαγωγικά, φιλολογία, ξένες γλώσσες,
- β) ιστορία, αρχαιολογία, εθνογραφία, γεωγραφία και
- γ) κοινωνιολογία, διεθνολογία, πολιτικές επιστήμες.

Τα επαγγέλματα αυτά ταιριάζουν κυρίως σε άτομα με ερευνητική, κριτική, αναλυτική και συγκροτημένη σκέψη, με ενδιαφέρον για την παιδαγωγική και την κατανόηση κοινωνικών, ιστορικών, ανθρωπολογικών και πολιτιστικών φαινομένων. Στο παρελθόν, οι απόφοιτοι των περισσότερων από τις παραπάνω σχολές έβρισκαν επαγγελματική διέξοδο στην εκπαίδευση, όπου σήμερα οι επαγγελματικές προοπτικές είναι δυσμενέστερες, εξαιτίας της πληθώρας των αποφοίτων και της σταθερότητας ή και μείωσης των θέσεων εργασίας, λόγω της υπογεννητικότητας του πληθυσμού, που μερικώς μόνο υποκαθίσταται από την υπεργεννητικότητα των μεταναστών.

Ορισμένοι ικανοί και εργατικοί εκπαιδευτικοί βρίσκουν κάποιες επαγγελματικές διεξόδους σε ιδιωτικά σχολεία, σε φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα.

Σχετικά ικανοποιητικές δυνατότητες απασχόλησης υπάρχουν για τους εκπαιδευτικούς αγγλικής γλώσσας και λιγότερο ικανοποιητικές για τους εκπαιδευτικούς σε θέματα πληροφορικής, μηχανολογίας και σύγχρονων τεχνολογιών.

Θα πρέπει πάντως να τονιστεί ότι οι απόφοιτοι όλων των παραπάνω θεωρητικών σχολών, σε αντίθεση με στενές ειδικότητες όπως του γιατρού, του οδοντιάτρου, του γεωλόγου κτλ., είναι σε θέση, λόγω και της κριτικής σκέψης που αναπτύσσουν στις σπουδές τους, να έχουν ευρύτητα επαγγελματικών επιλογών, γι' αυτό υπάρχει η δυνατότητα εύρεσης διεξόδων σε διάφορα άλλα επαγγέλματα, όπως τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, οι εκδόσεις, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις.

15.Φυσικομαθηματικές Επιστήμες

Τα επαγγέλματα του μικρού συγκριτικά αυτού τομέα είναι του μαθηματικού, του φυσικού, του φυσικομαθηματικού, του αστρονόμου, του μαθηματικού-στατιστικολόγου και συνδέονται με ανώτατες σπουδές σε σχετικά αντικείμενα. Τα επαγγέλματα αυτά συνήθως ταιριάζουν σε άτομα με ερευνητική, μεθοδική, θετική και συστηματική σκέψη, που διαθέτουν υπολογιστικές και αριθμητικές ικανότητες. Είναι δηλαδή κατά κύριο λόγο ερευνητικοί τύποι.

Σήμερα, πολλοί απόφοιτοι του κλάδου απασχολούνται σε φροντιστήρια ή ιδιωτικά μαθήματα ή μεταπηδούν σε άλλους τομείς, κυρίως σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Οι φυσικομαθηματικοί, λόγω της φύσης των σπουδών τους, μπορούν να προσαρμοστούν σχετικά εύκολα στις απαιτήσεις της πληροφορικής και να βρουν επαγγελματική διέξοδο στον ανερχόμενο αυτό τομέα. Οι μαθηματικοί-στατιστικολόγοι μπορούν επίσης να βρουν εργασιακή διέξοδο στην έρευνα, καθώς και σε ασφαλιστικές και διαφόρων άλλων τύπων επιχειρήσεις. Ευνόητο είναι ότι ειδικότητες όπως του αστρονόμου έχουν πολύ περιορισμένες εργασιακές διεξόδους.

16.Στρατιωτικά, Αστυνομικά επαγγέλματα

Στα στρατιωτικά, αστυνομικά επαγγέλματα υπάγονται οι αξιωματικοί του στρατού, της αεροπορίας, του ναυτικού, οι αστυνόμοι, οι αρχιφύλακες και οι αστυφύλακες, οι πυροσβέστες καθώς και οι υπαξιωματικοί των σχετικών κλάδων. Η ένταξη των υποψηφίων στους αντίστοιχους κλάδους γίνεται ύστερα από την επιτυχή εισαγωγή και αποφοίτησή τους από τις σχετικές σχολές.

Τα επαγγέλματα αυτά ταιριάζουν σε άτομα με διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες, με προσήλωση στην τάξη, στην πειθαρχία και αφοσίωση στην ιεραρχία. Είναι δηλαδή περισσότερο συμβατικοί και επιχειρηματικοί τύποι.

17.Εκκλησιαστικά επαγγέλματα

Τα εκκλησιαστικά επαγγέλματα-λειτουργήματα προσιδιάζουν σε άτομα με ισχυρή πίστη και αφοσίωση στο Θεό, ήπιο χαρακτήρα, αίσθηση αλλήλ και ανάγκη προσφοράς και κοινωνικής αλληλεγγύης.

Ο πτυχιούχος θεολόγος στο στενό αντικείμενο των σπουδών του στην ιδιωτική αγορά εργασίας είναι σχεδόν αδύνατο να βρει εργασία. Ο θεολόγος όμως ή ο εκκλησιαστικός λειτουργός από τη στιγμή της χειροτόνησης και ένταξής του στην εκκλησιαστική ιεραρχία, είναι διασφαλισμένος εργασιακά λόγω της μονιμότητας εργασίας που του παρέχεται.

15 Ο χρυσός κανόνας για την επιλογή σπουδών, επαγγελμάτων, σταδιοδρομίας

Τα βασικά κριτήρια για τη σωστή επιλογή σπουδών, επαγγελμάτων και σταδιοδρομίας είναι:

1. Αυτογνωσία για τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις, τις κλίσεις, τα ταλέντα, τις επιδόσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες, τη θέληση, τις αξίες, και τη γνώση του βαθμού ταύτισής τους με σπουδές και επαγγέλματα.
2. Προοπτικές των επαγγελμάτων, των συνθηκών και αμοιβών εργασίας.
3. Οικογενειακά και οικονομικά δεδομένα.
4. Εκπαιδευτικά δεδομένα και τυχαίοι παράγοντες.
5. Οι συνδυαστικές δράσεις των ως άνω κριτηρίων με την πρακτική εφαρμογή του «χρυσού κανόνα» επιλογής σπουδών και επαγγελμάτων.

Αυτογνωσία

Με τη διαδικασία της επαγγελματικής συμβουλευτικής ή συμβουλευτική σταδιοδρομίας, παρέχονται έγκυρες πληροφορίες, οδηγίες και υποβοήθηση σε σχέση με τη λήψη αποφάσεων για σπουδές και επαγγέλματα. Για το σκοπό αυτό, ο ενδιαφερόμενος προσφεύγει στους συμβούλους σταδιοδρομίας, στη διαδικασία της συμβουλευτικής, σε τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού-ενδιαφερόντων¹⁸ και σε έγκυρες πηγές πληροφόρησης.

Πρώτιστο μέλημα για την σωστή επιλογή σπουδών και επαγγελμάτων, είναι να αποκτήσει ατομική αυτογνωσία¹⁹, να μάθει ποιος είναι, τι θέλει και τι μπορεί να κάνει. Να βεβαιωθεί για τα πραγματικά του ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις, τα ταλέντα.²⁰ Να είναι σίγουρος για το ποιος πραγματικά είναι και όχι ποιος νομίζει ότι είναι. Αφού βεβαιωθεί πρώτα για τις πραγματικές του κλίσεις και τα ενδιαφέροντα, τι του τα ταιριάζει και τι όχι, οφείλει να διερευνήσει τις γενικές του ικανότητες και τις ειδικές δεξιότητες, ώστε να προσανατολιστεί με μεγαλύτερη σιγουριά για την κατεύθυνση και κυρίως για το επίπεδο των σπουδών και της επαγγελματικής του διαδρομής και ανέλιξης. Να μάθει δηλαδή, όχι μόνο τι τον ενδιαφέρει, αλλά και τι μπορεί να κάνει, πού μπορεί να στοχεύει σ' αυτήν την πρώτη φάση της προετοιμασίας για το μεγάλο ταξίδι ζωής στο εργασιακό του μέλλον.

Οι επιδόσεις στα επιμέρους μαθήματα, αλλά και η γενική επίδοση στο σχολείο, είναι ένα πρώτο κριτήριο για το είδος και κυρίως για το επίπεδο σπουδών και της επαγγελματικής ιεραρχίας, στο οποίο είναι σε θέση να στοχεύει. Οι μαθησιακές επιδόσεις βέβαια, δεν αποτελούν απόλυτο και μοναδικό κριτήριο για την επαγγελματική επιτυχία ενός ανθρώπου στο μέλλον. Είναι γνωστό, ότι πολλοί σπουδαίοι επιστήμονες, επιχειρηματίες, καλλιτέχνες, δεν υπήρξαν λαμπροί μαθητές. Οι επιδόσεις μπορεί να βελτιωθούν σημαντικά, εφόσον υπάρχει ισχυρή θέληση, επιμονή και στόχοι ζωής, ικανοποιητική συναισθηματική νοημοσύνη και ισορροπία τόσο για την επίτευξή της, όσο και για την επαγγελματική και κοινωνική ανέλιξη. Η δύναμη της θέλησης έχει μεγάλη σημασία, ίσως περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο στοιχείο της προσωπικότητας, όσον αφορά τα ζητήματα που συζητάμε εδώ. Γιατί «*όταν θέλεις κάτι πολύ, το σύμπαν όλο θα συμμαχήσει μαζί σου για να το πετύχεις*»²¹. Εκτός από τη θέληση, οι επιδόσεις, οι ικανότητες, οι δεξιότητες, οι φιλοδοξίες αποτελούν σημαντικά κριτήρια για τις επιλογές σπουδών και επαγγέλματος. Μαζί με τις επαγγελματικές κλίσεις και τα ενδιαφέροντα, συναποτελούν τον κεντρικό πυρήνα της αναγκαίας ατομικής αυτογνωσίας, που πρέπει να κατακτήσει ο ενδιαφερόμενος στην αναζήτηση του επαγγελματικού του μέλλοντος.

¹⁸ Σχετικά θέματα μπορεί να αναζητηθούν στις ιστοσελίδες www.unipi.gr/katsanevas, www.careergatetest.gr, www.elesyp.gr, www.ekep.gr, www.pdi.gr, www.oaed.gr, www.shl.gr. Και στις διεθνείς ιστοσελίδες www.testinaroom.com, www.queendom.com, www.ivis.com, www.advisorsteam.com, www.careerplanner.com, www.discoveryourpersonality.com, www.careerkey.org, www.assessment.com, www.keirsev.com, www.insightgame.org/, www.myfuture.com, www.princetonreview.com, www.humanmetrics.com, www.careermaze.com.

¹⁹ «Γνώθι σ' αυτόν», Χείλων ο Λακεδαιμόνιος, «Το νικάν εαυτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη», Πλάτων. «Χαλεπόνευτόν γινῶναι» Θαλής ο Μιλήσιος

²⁰ «Αἱ δεεὶ πράξεις ἀνθρώπων ἀπὸ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας». Ἀριστοτέλης

²¹ Πρόκειται για τη γνωστή και πολυχρησιμοποιημένη αλλά ευθύβουλη ρήση του Πάολο Κοέλο, η οποία συμπληρώνει την αντίστοιχη του Κομφούκιου «Όταν ξέρεις τι θέλεις οι πάντες υποχωρούν», όπως και η παραλήσια του Ευριπίδη. «Τας τύχας εκ πόνων θηράν (Την τύχη σου με κόπο την κυνηγάς) ή του Ουίνστον Τσόρτσιλ «Ποτέ μην εγκαταλείπεις την προσπάθεια».

Μερικότερη, αλλά με τη δική τους κατά περίπτωση βαρύτητα, έχουν άλλα στοιχεία της προσωπικότητας, όπως η συναισθηματική νοημοσύνη και η συναισθηματική ισορροπία, η εργατικότητα, η διορατικότητα, η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη, η λογική, η αντοχή, η εξωστρέφεια ή εσωστρέφεια, οι φιλοδοξίες, οι αξίες ζωής, κα. Ένας συμπληρωματικός τρόπος για να διερευνηθούν οι γενικές ικανότητες και οι ειδικές δεξιότητες, καθώς και οι επιμέρους παράγοντες της προσωπικότητας είναι τα διάφορα τεστ ικανοτήτων και προσωπικότητας ή άλλα επιμέρους τεστ που είναι περισσότερο απαραίτητα στη φάση της διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής προσωπικού από επιχειρήσεις.

Προοπτικές των επαγγελματιών, των συνθηκών και αμοιβών εργασίας

Αφού ο ενδιαφερόμενος αποκτήσει ισχυρή αυτογνωσία, γνωρίσει καλά ποια είναι «τα θέλω και τα μπορώ», τα ισχυρά και τα αδύνατα σημεία, καθώς και οι ιδιαιτερότητες της προσωπικότητάς του, **οφείλει να διερευνήσει, με τη βοήθεια των συμβούλων σταδιοδρομίας και την προσφυγή σε έγκυρες πηγές πληροφόρησης, τον κόσμο της εργασίας.** Και κυρίως, να διερευνήσει τις προοπτικές των επαγγελματιών στην τοπική, την εθνική, αλλά και τη διεθνή οικονομική πραγματικότητα. Να πληροφορηθεί για τα επαγγέλματα του μέλλοντος και αυτά του παρελθόντος, ποια δηλαδή έχουν θετικές προοπτικές και ποια εμφανίζονται κορεσμένα και φθίνουν. Να αναζητήσει σε ποιους χώρους εργασίας θα συναντήσει μεγαλύτερο ή λιγότερο ανταγωνισμό, ποιες επιμέρους ιδιαιτερότητες και δυσκολίες είναι πιθανόν να βρεθούν στο δρόμο που σκέφτεται να διαλέξει.

Ειδικότερα οι προοπτικές των επαγγελματιών, αποτελούν σημαντικότατο κριτήριο στη σημερινή εποχή της εργασιακής αβεβαιότητας, της υψηλής ανεργίας και των ταχύτατων μετεξελίξεων της τεχνολογίας, της οικονομίας, της απασχόλησης και του περιεχομένου των επαγγελματιών.²² Σε γενικές γραμμές, ο μέσος άνθρωπος, από μια σειρά επαγγελματιών που του ταιριάζουν, είναι λογικό να διαλέγει εκείνα που έχουν καλές προοπτικές και να αποφεύγει όσα είναι κορεσμένα και οι προοπτικές τους φθίνουν στον κόσμο της εργασίας.²³ Να ακολουθήσει δηλαδή το δρόμο των επαγγελματιών του μέλλοντος και να αποφύγει αυτόν που οδηγεί στα επαγγέλματα του παρελθόντος. Η πλειοψηφία των νέων σήμερα επιλέγει τις σπουδές και το επάγγελμα που θα ακολουθήσει, με βασικό κριτήριο τις προοπτικές τους και ειδικότερα τη βεβαιότητα εργασιακής μονιμότητας. Η αγωνία για να βρεθεί μια θέση στον ήλιο της σημερινής αγοράς εργασίας, είναι πολύ ισχυρότερη από όσα μπορεί να ειπωθούν ενάντια στην αντίληψη αυτή.

Όμως, όσο ισχυρό και αν είναι το ίδιο κριτήριο, δεν πρέπει να είναι το μοναδικό. Αναγκαίο είναι να συνεκτιμάται με τα άλλα κριτήρια και κυρίως με το βαθμό ταύτισης της προσωπικότητας με τα επαγγέλματα. Στη μεγάλη απόφαση ζωής που συζητάμε εδώ, αν ορισμένα επαγγέλματα δεν ταιριάζουν στο χαρακτήρα, τις προτιμήσεις, τις κλίσεις ενός ατόμου, δε θα πρέπει να επιλέγονται, όσο εξαιρετικές και αν είναι οι προοπτικές τους ή υπάρχουν άλλα θετικά δεδομένα όπως η οικογενειακή και η οικονομική κατάσταση στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πρώτιστης σημασίας είναι η αυτογνωσία και το ταίριασμα των ενδιαφερόντων και των ικανοτήτων με επαγγέλματα και κατά δεύτερο λόγο συνεκτιμώνται οι προοπτικές τους και τα άλλα κριτήρια που υπάρχουν. Οι συνθήκες και οι αμοιβές εργασίας, το είδος, το περιεχόμενο, το κύρος των επαγγελματιών, η εργασιακή ασφάλεια, καθώς και οι προοπτικές ιεραρχικής ανέλιξης κατά περίπτωση, επίσης συνεξετάζονται για τις επαγγελματικές επιλογές. Οι ειδικές αυτές παράμετροι, αξιολογούνται με διαφορετική βαρύτητα από κάθε άνθρωπο, σε συνάρτηση με τις εργασιακές του αξίες, την προσωπικότητά του, τα ενδιαφέροντα, και αυτό αποτελεί μέρος της απόκτησης επαρκούς αυτογνωσίας και γνώσης του κόσμου της εργασίας που απαιτείται στην προκειμένη περίπτωση.

²²«Προνοείνχει τον άνδρα τον σοφόν», Επίχαρμος.

²³«Αν πάρουν όλοι τον ίδιο δρόμο, θα συγκρουστούν μεταξύ τους». Αραβική παροιμία

Οικογενειακά και οικονομικά δεδομένα

Το οικογενειακό περιβάλλον, η οικογενειακή και οικονομική παράδοση, το πολιτισμικό περιβάλλον, η κουλτούρα, βαρύνουν επίσης κατά περίπτωση περισσότερο ή λιγότερο, στην πλάστιγγα των επαγγελματικών επιλογών. Συχνά το επάγγελμα του πατέρα, της μητέρας, η οικογενειακή επιχείρηση, είναι μια αξιόμαχη και ενδιαφέρουσα προοπτική για το επαγγελματικό μέλλον των νέων. Όσο κι αν ακούγεται παρωχημένο ή καταγγέλλεται ως νεποτισμός, είναι γεγονός ότι σήμερα, σε μια άκρως ανταγωνιστική αγορά εργασίας είναι σε βάρος του ατομικού συμφέροντος των παιδιών να παραγνωρίζεται το προβάδισμα που τους παρέχεται από την οικογενειακή παράδοση, χωρίς φυσικά αυτό να σημαίνει και εφησυχασμό.²⁴ Όπως είναι επίσης γεγονός, ότι αρκετοί γονείς επιχειρούν να επιβάλουν τις δικές τους επιθυμίες ή και απωθημένα, για τις σπουδές και το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν τα παιδιά τους.

Πολλοί νέοι ή νέες συχνά πιέζονται υπέρμετρα για να σπουδάσουν μια από τις επιστήμες που θεωρούνται ότι αποτελούν το σίγουρο εφελτήριο για κοινωνική και οικονομική άνοδο, όπως γιατρός, μηχανικός, δικηγόρος ή να ακολουθήσουν το οικογενειακό επάγγελμα. Αλλά, στη σημερινή εποχή, πολύ συχνά αυτού του τύπου η πίεση έχει το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα από το επιδιωκόμενο. Οι νέοι δηλαδή λειτουργούν αρνητικά ή και ανατρεπτικά απέναντι στις παλαιότερες γενιές και ιδιαίτερα απέναντι σε γονείς με υπερπροστατευτική ή και καταπιεστική συμπεριφορά. Ενώ πολλές φορές οι γονείς μπορεί και να έχουν δίκιο όταν επιμένουν για την επιλογή μιας ορισμένης καριέρας για τα παιδιά τους, το χάνουν εξαιτίας του επίμονου και πατερναλιστικού τρόπου με τον οποίο θέλουν να την επιβάλουν.

Επιπλέον, όσο και αν ακούγεται δυσάρεστο, οφείλουμε με τα σημερινά δεδομένα να είμαστε ρεαλιστές και γι' αυτό δεν μπορεί να παραγνωρίζεται ο ρόλος των οικονομικών δυνατοτήτων που έχει κάθε οικογένεια για τις σπουδές των παιδιών της. Σχετικό με το θέμα αυτό είναι και ο τόπος κατοικίας και η περιοχή ή και η χώρα που σκέπτεται να απασχοληθεί ένα άτομο στο μέλλον, αφού θα πρέπει να διερευνηθεί εξ' αρχής αν σε προσβάσιμη απόσταση παρέχονται συναφείς σπουδές με την υπό αναζήτηση εκπαίδευση και αν στην τοπική αγορά εργασίας υφίστανται αντίστοιχες επαγγελματικές προοπτικές. Ο τόπος που είναι εγκατεστημένη μια σχολή συχνά βαρύνει αποφασιστικά στις επιλογές σπουδών και αυτό αφορά ιδιαίτερα τις οικογένειες των υποψηφίων που διαθέτουν πενιχρές οικονομικές δυνατότητες²⁵. Βέβαια, ένας νέος ή νέα μπορεί να επιλέξει να σπουδάσει μακριά από τον τόπο της κατοικίας του, εφόσον διευκολύνεται μια τέτοια επιλογή από το χαρακτήρα του, την οικογενειακή κουλτούρα και τις οικονομικές δυνατότητες που υπάρχουν. Γενικότερα, παρόμοιες επιλογές, εφόσον είναι εφικτές από οικονομική άποψη, δε θα πρέπει να αποκλείονται. Και η προοπτική επιστροφής στον τόπο μόνιμης κατοικίας μπορεί και πρέπει να βαρύνει περισσότερο και να ενθαρρύνεται. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να συνεκτιμηθεί για τις επιλογές σταδιοδρομίας, η διάρθρωση της τοπικής αγοράς εργασίας σε σχέση με την εθνική, αλλά και τη διεθνή πραγματικότητα.

Σε σχέση με την οικονομική διάσταση του προβλήματος, επισημαίνεται ότι, αν και μέχρι σήμερα τουλάχιστον, στις υπηρεσίες της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, προσφεύγει μεγαλύτερος αριθμός ατόμων και οικογενειών υψηλού ή μεσαίου μορφωτικού και εισοδηματικού επιπέδου, ο θεσμός είναι περισσότερο αναγκαίος για άτομα χαμηλών εισοδηματικών τάξεων. Με την έγκυρη και έγκαιρη συμβουλευτική, μπορεί να δοθούν κατευθύνσεις για την οικονομική και κοινωνική ανέλιξή τους και άμβλυνση των εισοδηματικών και ταξικών διαφορών.

²⁴«Αυτό που κληρονομήσεις από τον πατέρα σου, ξαναδούλεψέ το για να το κατέχεις καλύτερα» Φάουστ. «Τίμα τον Πατέρα και Μητέρα σου ως σεαυτόν» Ευαγγελική ρήση

²⁵Έχει ειπωθεί ότι «αν ο Μπάχ είχε γεννηθεί στο Κογκό αντί στη Σαξωνία, δε θα είχε συνθέσει ούτε μία σονάτα, αλλά πολύ πιθανό θα είχε διαπρέψει σε κάποιο είδος τοπικής μουσικής». Fernando Savater, Ισπανός καθηγητής της φιλοσοφίας, στο βιβλίο του, (1977 και 2004). Η αξία του εκπαιδευέν. Editorial Ariel, S.A. και Ελληνικά Γράμματα.

Εκπαιδευτικά δεδομένα και τυχαίοι παράγοντες

Η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, η περιφερειακή του διάρθρωση, οι εκπαιδευτικές κατευθύνσεις, το επίπεδο σπουδών, τα συστήματα των εξετάσεων, οι διαδικασίες επιλογής, οι επιρροές που ασκούν οι καθηγητές σε συνδυασμό με τις μαθησιακές επιδόσεις, έχουν επίσης ειδική βαρύτητα στις επιλογές σπουδών και των συναφών επαγγελματιών και της σταδιοδρομίας.

Όταν ένας μαθητής έχει πολύ καλές επιδόσεις στο σχολείο, είναι εύλογο να επιλέξει να εισαχθεί σε μια σχολή γοήτρου με υψηλές βάσεις εισαγωγής, εφόσον είναι προετοιμασμένος να διαβεί τον ανηφορικό και μακρύ δρόμο που απαιτεί μια τέτοια δύσβατη επαγγελματική διαδρομή. Συνήθως θεωρείται σπατάλη ανθρώπινων πόρων, όταν ένας μαθητής διαθέτει υψηλές μαθησιακές επιδόσεις, να καταλήγει στην επιλογή σχολών με χαμηλές βάσεις εισαγωγής. Οι τυχαίοι παράγοντες, οι απρόσμενες καλότητες ή κακότητες συμπτώσεις και συγκυρίες που συναντά κάποιες φορές κάθε άνθρωπος στη ζωή του, μπορεί να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη σταδιοδρομία και την προσωπική του ζωή. Σημασία στην περίπτωση αυτή είναι να μπορεί να δει ο καθένας πότε και προς ποια κατεύθυνση η τύχη του χτυπά την πόρτα. Χωρίς βέβαια αυτό να συνεπάγεται βλάβη για τους συνανθρώπους του, στους οποίους, όταν μπορεί κανείς πρέπει να προσφέρει ενδιαφέρον και αλληλεγγύη.²⁶ Ούτε σημαίνει εγκατάλειψη της προσπάθειας για συνεχή αυτοβελτίωση, για την κατάκτηση της γνώσης και των κατάλληλων δεξιοτήτων που απαιτεί ο κόσμος της σύγχρονης εργασιακής πραγματικότητας. Είναι γνωστό ότι «τα αγαθά κόποις κτώνται», ότι η επιτυχία στην εργασία και στη ζωή είναι η επιβράβευση των κόπων του καθένα. Κι αυτό δεν αναιρείται από το εμπόριο ελπίδων για εύκολη, χωρίς ιδρώτα, ταχεία κατάκτηση της επιτυχίας που προβάλλεται πληθωρικά από ορισμένα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής επικοινωνίας με επίκεντρο μια πλάσματική, πλάστική εικονική πραγματικότητα. Η κατάκτηση της γνώσης που δεν τελειώνει ποτέ, είναι πηγή και χαρά της ζωής, είναι αυτοσκοπός, είναι δύναμη αξιοσύνης, επιτυχίας και δημιουργίας. Στο ταξίδι για την Ιθάκη σημασία έχει το μεγαλείο της διαδρομής...²⁷

Ο χρυσός κανόνας

Το θεώρημα του «χρυσού κανόνα» συνδυάζει τις παραπάνω εκτιμήσεις και οδηγεί στη διαπίστωση ότι: *άτομα με υψηλές επιδόσεις και ισχυρή θέληση, μπορούν να επιλέγουν από ευρύτερο πεδίο επαγγελματιών που τους ταιριάζουν ακόμα και από εκείνα με αρνητικές προοπτικές ή εκείνα που δε συντρέχουν στην περίπτωση τους άλλοι θετικοί παράγοντες όπως τα οικογενειακά, τα οικονομικά, τα εκπαιδευτικά δεδομένα. Αντίθετα, άτομα με χαμηλές επιδόσεις χωρίς σοβαρές ελπίδες βελτίωσής τους και με αδύναμη θέληση, είναι προτιμότερο να στρέφονται σε σπουδές και επαγγέλματα που κατ' αρχήν τους ταιριάζουν και κατά δεύτερο λόγο έχουν διαπιστωμένες καλές προοπτικές στην αγορά εργασίας, ή για τα οποία συνυπάρχουν και άλλοι θετικοί παράγοντες από τους προαναφερθέντες.*

Όσο υψηλότερες είναι οι μαθησιακές επιδόσεις και ο βαθμός θέλησης ενός ατόμου, τόσο ευρύτερη μπορεί να είναι η δυνατότητα, το «ρίσκο» επιλογής επαγγελματιών που έχουν περιορισμένες προοπτικές στην αγορά εργασίας και το μείγμα των επιμέρους παραγόντων είναι αρνητικό ή και πολύ αρνητικό. Αυτό σημαίνει λχ. ότι ένα άτομο, που έχει ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις σε φιλολογικά μαθήματα, με ισχυρές γλωσσικές δεξιότητες, ισχυρή θέληση και βούληση να ακολουθήσει το επάγγελμα του φιλόλογου εκπαιδευτικού που είναι ιδιαίτερα κορεσμένο, μπορεί και είναι σκόπιμο να το επιλέξει, αφού είναι πολύ πιθανό ότι θα έχει αξιοπρεπή επαγγελματική αποκατάσταση και σταδιοδρομία. Αν διαθέτει σιγουριά για την επιλογή του, ξέρει τι θέλει και τι μπορεί να κάνει, τότε μπορεί και να το πετύχει. Αντίθετα ένα άτομο με χαμηλές επιδόσεις και όχι ιδιαίτερα ισχυρή θέληση, που είτε ο ίδιος ή οι γονείς του επιμένουν να γίνει λχ. γιατρός, ένα επίσης πολύ δύσβατο και ανταγωνιστικό επάγγελμα, είναι πολύ πιθανό να οδηγηθεί σε επαγγελματικά και προσωπικά

²⁶ «Όταν αφιερώνεις τη ζωή σου σε κάτι πέρα από εμένα αυτοπραγματούμεσαι». Επιστολή του ΜπράκΟμπάμ, Ιαν. 2009. « Η οικονομία και η αρετή θα αποκτήσουν το πραγματικό τους νόημα όταν αλληλοσυμπληρώνονται». Αμάρτια Σεν, γνωστός και ως ο Νομπελίστας των φτωχών. Βραβείο Νόμπελ οικονομικών, 1998.

²⁷ «...Σαν βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη, να εύχεται να είναι μακρύς ο δρόμος, γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις...» Ιθάκη, Κωνσταντίνος Καβάφης. «Έν οίδα ότι ουδέν οίδα». Σωκράτης. «Η γνώση είναι δύναμη». « Η γνώση είναι αυτοσκοπός και παράθυρο στην εργασία και τη ζωή». «Είναι λάθος να μην αναζητάς τη γνώση». Αραβική παροιμία. « Ούτε τέχνη ούτε σοφία εφικτόν ην μάθης» Δημόκριτος. «Η μόνη καθαρή είναι η γνώση», Κάρολος Κουν, «Η μόρφωση οδηγεί στην ελευθερία» Χοσέ Μαρτέ.

αδιέξοδα. Το άτομο αυτό, είναι πολύ προτιμότερο να επιλέξει επαγγέλματα που του ταιριάζουν και έχουν καλές προοπτικές ή συνηγορούν θετικά οι άλλοι παράγοντες και να αποφύγει όσα δεν του ταιριάζουν ακόμα και όταν έχουν καλές προοπτικές στην αγορά εργασίας, όπως λχ. η πληροφορική, ή συνηγορούν στην επιλογή του οι άλλοι καθοριστικοί παράγοντες που αναπτύχθηκαν πιο πάνω.

Στο χρυσό κανόνα με τον οποίο επιχειρείται να εμπλουτιστεί εδώ η θεωρία και πρακτική του επαγγελματικού προσανατολισμού, θα πρέπει να προστεθεί επίσης η διαπίστωση ότι, στη σύγχρονη εποχή, ένας εργαζόμενος είναι πολύ πιθανό να υποχρεωθεί να αλλάξει ένα ή περισσότερα επαγγέλματα στη διάρκεια της σταδιοδρομίας του. Επιπλέον, υπάρχει σήμερα ένας πολύ μεγάλος αριθμός επαγγελμάτων από τα οποία καλείται να κάνει τις επιλογές του και αυτό σημαίνει ότι οφείλει να μη σκέφτεται μονοδιάστατα στο να επιμένει στην επιλογή ενός και μόνο επαγγέλματος. ***Στην πραγματικότητα, υπάρχουν πολύ περισσότερα από ένα επαγγέλματα που ταιριάζουν στον καθένα. Αν για κάποιους λόγους, δεν είναι εφικτή η επιλογή του πρώτου σε προτίμηση επαγγέλματος, οφείλει και μπορεί να προχωρήσει στα επόμενα.*** Αλλά σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επιλέξει εκείνα που του είναι κατ' εξοχήν απωθητικά. *«Μπορεί πάντοτε να υπάρξει μια άλλη εργασιακή αγάπη για τον καθένα, αν η πρώτη δεν βρεθεί στο δρόμο του».* Αν κάποιος δεν έχει αυτό που αγαπά πιο πολύ απ' όλα, ας προσπαθήσει τουλάχιστον να ομορφύνει και να αγαπήσει αυτό που έχει, χωρίς να κάνει ανυπέρθλητες παραχωρήσεις. Εκείνο δηλαδή που πρέπει οπωσδήποτε να αποφύγει, και αυτό αποτελεί επίσης κεντρικό σημείο του χρυσού κανόνα, είναι η επιλογή επαγγέλματος ή επαγγελμάτων που βρίσκονται σε πλήρη αντίθεση με την προσωπικότητα και τα ενδιαφέροντά του.

Η αποφυγή επαγγελμάτων που δεν ταιριάζουν σε ένα άτομο, ίσως έχει περισσότερη σημασία και από την επιλογή επαγγελμάτων που του ταιριάζουν²⁸. Στη σημερινή εποχή της εργασιακής ανασφάλειας είναι ίσως προτιμότερο ένας νέος να προσπαθεί να αγαπήσει το επάγγελμα που έχει, μέχρι να βρει αυτό που θέλει. Γενικότερα, ο καθένας θα πρέπει να έχει μπροστά του έναν ανοικτό ορίζοντα και να επιλέξει από έναν κατάλογο πολλών επαγγελμάτων που του ταιριάζουν, συνυπολογίζοντας και τη βαρύτητα των άλλων παραγόντων ή κριτηρίων που συνυπάρχουν και να αποφύγει οπωσδήποτε επαγγέλματα που είναι εντελώς σταίριαστα με το χαρακτήρα του. Στην τελευταία περίπτωση, η επαγγελματική αποτυχία είναι σχεδόν βέβαιη. Ενώ, αν επιλεγούν επαγγέλματα σε δεύτερη, τρίτη, τέταρτη σειρά προτεραιότητας ως προς το βαθμό ταύτισης της προσωπικότητας του συγκεκριμένου ατόμου, το πιθανότερο είναι να οδηγηθούν σε μια επιτυχημένη επαγγελματική διαδρομή, ειδικότερα μάλιστα αν συντρέχουν και άλλοι θετικοί παράγοντες ή και τυχαίες καταστάσεις.

Εκτός από τα παραπάνω, επισημαίνεται ότι σε όλα τα επαγγέλματα μέσης και κυρίως υψηλής εκπαίδευσης και εργασιακής ιεραρχίας, απαραίτητη είναι η γνώση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, της αγγλικής γλώσσας, καθώς και η διαρκής ανανέωση των γενικών και ειδικών γνώσεων και εμπειριών. Και βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ολοκληρωμένος άνθρωπος και επιτυχημένος επαγγελματίας είναι εκείνος που έχει πνευματικές ανησυχίες και ευαισθησίες, εμμένει σε υψηλές αξίες και αρχές, αναζητά τη μόρφωση και τη γνώση, ασχολείται με την τέχνη, τη λογοτεχνία και την προστασία του περιβάλλοντος. Συμμετέχει σε δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης, αναπτύσσει κριτική και δημιουργική σκέψη, ενεργεί με εντιμότητα, ήθος και διορατικότητα και δραστηριοποιείται θετικά για το δικό του αλλά και για το γενικότερο καλό²⁹.

²⁸ «Μην κάνεις ποτέ αυτό που δεν μπορείς να υποφέρεις», Μιχάλης Ράπτης.

²⁹ Οι επτά βασικές αρχές ζωής κατά τον Μαχάτμα Γκάντι είναι ότι «δεν μπορείς να έχεις γνώση χωρίς χαρακτήρα, πλούτο χωρίς μόχθο, κέρδος χωρίς ήθος, επιστήμη χωρίς ανθρωπιά, πολιτική χωρίς αρχές, απόλαυση χωρίς συναίσθημα, αγάπη χωρίς θυσία». Επίσης, κατά τον Σωκράτη «Μουσικήν γίνονται και εργάζου». «Αν και πρώτα έρχεται το στομάχι και μετά η τέχνη, η ζωή θα ήταν πολύ φτωχή χωρίς την τέχνη», Μπέρτολτ Μπρεχτ. «Δε νοείται πρόοδος της ανθρωπότητας χωρίς την πρόοδο του πνεύματος», Σίγκμουντ Φρόυντ. «Μόνο όταν αφιερώνεις τη ζωή σου σε κάτι πέρα από εσένα αυτοπραγματούνεσαι», από επιστολή του Μπαράκ Ομπάμα στις δύο κόρες του, Ιαν. 2009.

16

Επίλογος

Η προσωπική έκθεση του CareerGateTest K.17, InternetPlus, ολοκληρώνεται εδώ. Το περιεχόμενο του προσωπικού αυτού βιβλίου θα το συζητήσεις με τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και κυρίως με τον εαυτό σου.

Θα σε βοηθήσουν να αποκτήσεις την αναγκαία αυτογνωσία και να σχεδιάσεις με σοβαρότητα και υπευθυνότητα το επαγγελματικό μέλλον σου. Να προετοιμαστείς έγκαιρα και έγκυρα *για τη μεγάλη, ανηφορική, σπουδαία περιπέτεια της προσωπικής και επαγγελματικής σου διαδρομής που είναι αλληλένδετες.*

Στους χώρους εργασίας θα περάσεις πάνω από το ένα τρίτο της ζωής σου. Το επάγγελμα ή τα επαγγέλματα που θα ασκήσεις θα είναι μέρος του εαυτού σου. Γι' αυτό, φρόντισε να έχεις στόχους και εφικτά οράματα, που για να τα πετύχεις, χρειάζεται επιμονή, υπομονή, αποφασιστικότητα και σωστές επιλογές την κατάλληλη στιγμή. Οι επιλογές σπουδών και επαγγέλματος θα σηματοδοτήσουν το μέλλον σου. Γι' αυτό, ποτέ μην ξεχνάς ότι **το μέλλον ανήκει σε όσους το προετοιμάζουν.**

*Η ζωή είναι μπροστά σου.
Σου ευχόμαστε ένα επιτυχημένο επαγγελματικό μέλλον.*

**Η Επιστημονική ομάδα
του CareerGateTest & της Employ**

CGT
Career Gate Test
www.careergatetest.com

EMPLOY
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
& ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ
www.e-employ.gr